

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Kristýna Štěpánková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Majetkové hospodaření obce
Bakalářská práce

2023

Kristýna Štěpánková

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna Štěpánková**
Osobní číslo: **E20857**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Veřejná ekonomika a správa**
Téma práce: **Majetkové hospodaření obce**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je charakterizovat majetkovou strukturu municipalit, zhodnotit způsoby jeho využívání a prostřednictvím vybraných metod zhodnotit dopady jeho využívání na ekonomiku či strategické řízení obce.

Osnova:

- Charakteristika hospodaření obcí.
- Charakteristika obecního majetku a způsobů jeho využívání.
- Charakteristika vybraného vzorku obcí.
- Zhodnocení struktury a využívání majetku zkoumaných obcí.
- Analýza dopadů využívání majetku na ekonomiku vybraných obcí.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

HAVLAN, P., JANEČEK, J. a kol., Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. Praha: Leges Praha, 2015. ISBN 978-80-7502-057-4.
PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy –Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.
PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOTH, P. Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4.
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
SEDMIHRADSKÁ, L. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-967-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Sobotka, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Černožský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Majetkové hospodaření obce jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 20. 6. 2023

Kristýna Štěpánková v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Martinu Sobotkovi za cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování práce. Dále bych ráda poděkovala zaměstnancům OÚ v Rybitví a ve Starém Hradišti za poskytnutí potřebných informací.

ANOTACE

Tato práce se zabývá majetkovým hospodařením vybraných obcí. V prvních třech kapitolách jsou vysvětleny základní pojmy týkající se obce, jejího majetku a hospodaření, které jsou definovány ve vybrané literatuře a zákonech. Čtvrtá a pátá kapitola se věnuje zkoumaným obcím. Nejdříve je zpracována socioekonomická analýza vybraných obcí, na kterou navazuje analýza hospodaření a celkové zhodnocení hospodaření. Majetkové hospodaření bylo hodnoceno na základě provedené majetkové a finanční analýzy, která byla doplněna zjištěnými informacemi z rozhovorů se zástupci zkoumaných obcí. Na základě zjištěných poznatků byla navržena doporučení, které by mohly vést ke zlepšení současného stavu a zvýšení efektivity hospodaření s majetkem.

KLÍČOVÁ SLOVA

obec, majetek obcí, hospodaření s majetkem obcí, finanční analýza

TITLE

Management of municipal property

ANNOTATION

This thesis deals with the property management of selected municipalities. In the first three chapters, the basic concepts related to the municipality, its property and management, as defined in the selected literature and laws, are explained. The fourth and fifth chapters focus on the municipalities under study. First, a socio-economic analysis of the selected municipalities is made, followed by an analysis of the management and an overall assessment of the management. The property management was evaluated on the basis of the property and financial analysis carried out, which was supplemented by the information obtained from interviews with representatives of the municipalities under study. Based on the findings, recommendations were proposed that could lead to improvements in the current situation and increase the efficiency of asset management.

KEYWORDS

municipality, municipal assets, management of municipal assets, financial analysis

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK.....	10
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	12
ÚVOD.....	13
1 Charakteristika obce	15
1.1 Samostatná a přenesená působnost	15
1.2 Orgány obce oprávněné hospodařit s obecním majetkem	16
2 Obecní majetek	19
2.1 Členění obecního majetku	19
2.2 Nabývání obecního majetku	21
2.2.1 Smluvní nabývání	21
2.2.2 Mimosmluvní nabývání	22
2.3 Evidence a ocenění majetku	23
2.4 Nakládání s majetkem obce	24
2.5 Spolupráce obcí ve vztahu k jejich majetku	25
2.6 Kontrola hospodaření s majetkem obce.....	25
3 Finanční analýza	27
4 Obec Rybitví.....	29
4.1 Charakteristika obce	29
4.2 Organizační struktura.....	29
4.3 Informace o obci	30
4.4 Využívání obecního majetku	32
4.5 Výhledy do budoucna	33
4.6 Analýza majetku a zdrojů obce dle rozvahy	34
4.7 Analýza příjmů a výdajů.....	37
4.8 Analýza nákladů a výnosů	40
4.9 Vybrané ukazatele finanční analýzy	42
4.9.1 Ukazatel běžné likvidity	42
4.9.2 Ukazatel celkové zadluženosti.....	43

4.9.3 Zlaté bilanční pravidlo	44
4.9.4 Ukazatel finanční soběstačnosti	45
4.9.5 Ukazatel finanční stability	45
5 Obec Staré Hradiště	47
5.1 Charakteristika obce	47
5.2 Organizační struktura.....	48
5.3 Informace o obci	48
5.4 Využívání obecního majetku	50
5.5 Výhledy do budoucna	51
5.6 Analýza majetku a zdrojů obce dle rozvahy	52
5.7 Analýza příjmů a výdajů	55
5.8 Analýza nákladů a výnosů	58
5.9 Vybrané ukazatele finanční analýzy	60
5.9.1 Ukazatel běžné likvidity	60
5.9.2 Ukazatel celkové zadluženosti	61
5.9.3 Zlaté bilanční pravidlo	61
5.9.4 Ukazatel finanční soběstačnosti	62
5.9.5 Ukazatel finanční stability	63
6 Zhodnocení hospodaření obcí	65
ZÁVĚR	68
POUŽITÁ LITERATURA	70

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Znak obce	29
Obrázek 2: Lokace obce Rybitví	29
Obrázek 3: Znak obce Staré Hradiště	47
Obrázek 4: Lokace obce Staré Hradiště.....	47
Tabulka 1: Vývoj oběžných aktiv ve sledovaném období (v tis. Kč).....	35
Tabulka 2: Vývoj a struktura DHM ve sledovaném období (v tis. Kč).....	35
Tabulka 3: Skutečné příjmy a výdaje obce (v tis. Kč).....	37
Tabulka 4: Náklady obce v období 2019-2022 (v tis. Kč).....	40
Tabulka 5: Výnosy obce v období 2019-2022 (v tis. Kč).....	41
Tabulka 6: Ukazatel krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji (v tis. Kč).....	44
Tabulka 7: Vývoj oběžných aktiv za sledované období (v tis. Kč)	53
Tabulka 8: Vývoj a struktura DHM ve sledovaném období (v tis. Kč).....	53
Tabulka 9: Skutečné příjmy a výdaje obce (v tis. Kč).....	55
Tabulka 10: Náklady obce Staré Hradiště v období 2019-2022 (v tis. Kč).....	58
Tabulka 11: Výnosy obce Staré Hradiště v období 2019-2022 (v tis. Kč).....	59
Tabulka 12: Ukazatel krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji (v tis. Kč).....	61
Graf 1: Vývoj počtu obyvatel obce Rybitví.....	31
Graf 2: Struktura obyvatelstva dle pohlaví v období 2019-2022.....	31
Graf 3: Struktura obyvatelstva dle věku v období 2019-2022.....	32
Graf 4: Vývoj stálých aktiv za období 2019-2022 (v tis. Kč).....	34
Graf 5: Vývoj pasiv (v tis. Kč)	36
Graf 6: Vývoj a struktura příjmů (v tis. Kč)	38
Graf 7: Vývoj výdajů obce (v tis. Kč)	39
Graf 8: Struktura výdajů podle vybraných odvětví v období 2019-2022 (v %).....	39
Graf 9: Podíl k celkovým nákladům	41
Graf 10: Ukazatel běžné likvidity	43
Graf 11: Ukazatel celkové zadluženosti	43
Graf 12: Zlaté bilanční pravidlo.....	44
Graf 13: Vývoj ukazatele finanční soběstačnosti	45
Graf 14: Vývoj ukazatele finanční stability	46
Graf 15: Vývoj počtu obyvatel obce Staré Hradiště	48
Graf 16: Struktura obyvatelstva dle pohlaví v období 2019-2022.....	49
Graf 17: Struktura obyvatelstva dle věku v období 2019-2022.....	49
Graf 18: Vývoj stálých aktiv za období 2019-2022 (v tis. Kč).....	52
Graf 19: Vývoj pasiv (v tis. Kč)	54
Graf 20: Vývoj a struktura příjmů (v tis. Kč)	56
Graf 21: Vývoj výdajů (v tis. Kč).....	57
Graf 22: Struktura výdajů podle vybraných odvětví v období 2019-2022 (v %).....	57
Graf 23: Podíl k celkovým nákladům	59
Graf 24: Ukazatel běžné likvidity	60
Graf 25: Ukazatel celkové zadluženosti	61
Graf 26: Zlaté bilanční pravidlo.....	62

Graf 27: Ukazatel finanční soběstačnosti	63
Graf 28: Ukazatel finanční stability	64

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
EU	Evropská unie
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MHD	městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OÚ	obecní úřad
SR	státní rozpočet
SWOT	analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
ÚZC	územní samosprávný celek
ŽP	životní prostředí

ÚVOD

Tato bakalářská práce je zaměřena na majetkové hospodaření obce. Majetek obce je jedním ze základních předpokladů fungování obce, díky majetku mohou zajišťovat pro své občany ekonomickou, technickou a sociální infrastrukturu. Hospodaření a nakládání s majetkem územních samosprávných celků zasahuje do života všech občanů České republiky. Toto hospodaření značně ovlivňuje dostupnost a kvalitu veřejných statků a služeb, má významný vliv na rozpočet obce a zároveň hraje klíčovou roli při rozvoji území. Cílem práce je charakterizovat majetkovou strukturu municipalit, zhodnotit způsoby jeho využívání a zhodnotit dopady jeho využívání na ekonomiku obce.

Práce je rozdělena do šesti kapitol. V první kapitole je popsána charakteristika obcí a jejich členění. Dále zde jsou popsány orgány obce oprávněné hospodařit s obecním majetkem, což je upraveno v zákoně o obcích č. 128/2000 Sb.

Druhá kapitola se zabývá obecním majetkem, je zde popsáno členění obecního majetku, jakým způsobem může obec majetek nabývat a nakládat s ním. Kapitola dále zahrnuje důležité aspekty správy majetku, jako je evidence a ocenění majetku, spolupráce obcí ve vztahu k jejich majetku a také kontrola hospodaření s majetkem obce. Ve třetí kapitole jsou v rámci finanční analýzy charakterizovány vybrané finanční ukazatele, které byly zkoumány u vybraných obcí.

Ve čtvrté a páté kapitole jsou přiblíženy vybrané obce, kterými jsou Rybitví a Staré Hradiště. Tyto obce byly vybrány zejména kvůli podobným podmínkám obou obcí. Rybitví a Staré Hradiště mají srovnatelný počet obyvatel a leží v Pardubickém kraji nedaleko města Pardubice. Díky tomu, že obě obce leží nedaleko města Pardubice, mají obyvatelé Rybitví a Starého Hradiště snadný přístup ke všem důležitým službám a příležitostem, které město nabízí. To zahrnuje zaměstnání, vzdělávání, zdravotní péči, nákupy a další. Dále v těchto kapitolách je popsána struktura obce, základní informace o obci, využívání obecního majetku, výhledy do budoucna a vývoj obyvatelstva. Poté následuje analýza komunálního majetku a zdrojů dle rozvahy v jednotlivých letech a analýza rozpočtového hospodaření obce, kde jsou analyzovány příjmy a výdaje. Další část je zaměřena na analýzu nákladů a výnosů. Následně je zhodnoceno hospodaření obce podle vybraných ukazatelů. Finanční analýza umožňuje pohled na to, jak obce v jednotlivých letech hospodařily, poskytuje informace o příjmech, výdajích, přijatých dotacích, nákladech a výnosech. Hlavním zdrojem informací jsou účetní výkazy obcí zveřejněné na stránkách Monitor, což je specializovaný informační portál Ministerstva financí ČR, dále dokumenty uveřejněné na webových stránkách a interní materiály obcí.

Poslední kapitola je věnována celkovému zhodnocení a návrhům na zlepšení majetkového hospodaření obce.

1 Charakteristika obce

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je obec definována jako základní územní samosprávný celek se společenstvím občanů, který má své katastrální území. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích vlastním jménem a je plně odpovědná za své jednání.

Obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen zákonem.

Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Podle tohoto rozsahu rozlišujeme obce se základním rozsahem přenesené působnosti (obce I. stupně), mezi které spadají všechny obce. Dále rozlišujeme obce s širším rozsahem přenesené působnosti, jedná se o obce, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti i na území dalších obcí, tzn. pro obce spadající do jejich správního obvodu. Do této kategorie spadají obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a obce s rozšířenou působností (obce III. stupně). Obec I. stupně je tedy v obvodu jiné obce s pověřeným obecním úřadem a obě jsou společně v obvodu obce s rozšířenou působností.

1.1 Samostatná a přenesená působnost

Obec v samostatné působnosti spravuje záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů. Obec ve svém územním obvodu pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů.

Do samostatné působnosti patří například:

- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- schvalování rozpočtu a hospodaření podle něho,
- rozhodování o spolupráci s jinými obcemi a kraji,
- poskytování dotací,
- zřízení a zrušení obecní policie,
- rozhodnutí o pořízení územního plánu,
- místní odpadové hospodaření obce,
- rozhodnutí o sloučení či připojení k jiné obci. (Frank Bold, 2022)

V přenesené působnosti vykonávají obce a kraje státní správu. Obce a kraje plní úkoly zadané státem a vykonávají tuto činnost jeho jménem. Přenesenou působnost většinou vykonává obecní úřad a jeho odbory. Na výkon přenesené působnosti získávají obce i kraje příspěvky ze státního rozpočtu.

Do přenesené působnosti patří například:

- vydávání nařízení obce a kraje jako prováděcích předpisů k zákonům (nařízení mohou např. určit parkovací zóny ve městě),
- pořizování územního plánu obce a zásad územního rozvoje kraje,
- vydání stavebního povolení, pokud má stavební úřad,
- zapisování občanů do evidence obyvatel, pokud vede matriku,
- projednávání přestupků, většinou provádí obec s POÚ,
- vedení matričních knih, pokud úřad vede matriku. (Frank Bold, 2022)

1.2 Orgány obce oprávněné hospodařit s obecním majetkem

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. V ČR má zastupitelstvo obce poměrně velké rozhodovací pravomoci, ale i odpovědnost, neboť rozhoduje o veřejných záležitostech, o hospodaření s majetkem a s rozpočtovými finančními prostředky. Při rozhodování o majetkových záležitostech, může zastupitelstvo provádět převod, nabytí či zastavení nemovitosti v majetku obce. Rozhoduje-li zastupitelstvo obce o nemovitostech, musí se záměry dopředu zveřejnit 15 dní předem na úřední desce obce, nebo jiným způsobem. (Peková, 2011, s. 353)

Z hlediska majetkoprávních úkonů je zastupitelstvu obce vyhrazeno:

- nabytí a převod hmotných nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí,
- uzavření smlouvy o společnosti a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o společnosti, jejíž je obec společníkem,
- peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,

- vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 20 000 Kč,
- zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
- dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o společnosti,
- zastavení nemovitých věcí,
- vydání komunálních dluhopisů,
- nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví obce,
- zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví obce nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby obcí v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo obce zcela nebo zčásti svěřit radě obce nebo starostovi. (Zákon o obcích, §85)

V mezích zákona může zastupitelstvo obce přenést některé pravomoci na radu obce, v případě, že se zřizuje.

Rada obce je výkonným orgánem a v samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu obce, v rámci přenesené působnosti rozhoduje na základě zákona. Členem rady je vždy starosta a místostarostové a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo má méně než 15 členů. Pokud se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta.

Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo. Rada obce může například rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce, může však tuto pravomoc svěřit příslušnému odboru obecního úřadu (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Starosta zastupuje obec navenek, je představitelem obce a uznává se za statutární orgán obce. Za výkon své funkce odpovídá zastupitelstvu obce. Starosta obce odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce. V případě, že není v obci zřízena rada obce, starosta může

rozhodovat o majetkových záležitostech, o kterých by jinak rozhodovala rada obce (Peková, 2011, s. 354).

Místostarostu volí do funkce zastupitelstvo obce z řad svých členů. Stejně jako starosta, odpovídá za výkon své funkce zastupitelstvu. Jeho úkolem je zastupovat starostu v době jeho nepřítomnosti. V rámci majetkoprávních úkonů má stejné pravomoci jako starosta.

Obce si zřizují různé komise rady a výbory zastupitelstva. Ze zákona mají povinnost zřídit finanční a kontrolní výbor. Tyto výbory jsou nejméně tříčlenné. Jejich členy nemohou být, starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce. Hlavním úkolem kontrolního výboru je kontrola dodržování právních předpisů a plnění kontrolních úkolů zadaných zastupitelstvem obce (Zákon o obcích, §119).

2 Obecní majetek

Obce mají plnou právní subjektivitu, jsou veřejnoprávní korporace. Mohou vlastnit majetek a nakládat s ním jako každý jiný vlastník majetku, mohou vstupovat do smluvních vztahů. Mohou nakupovat, prodávat a pronajímat vlastní movitý i nemovitý majetek, za určitých předpokladů mohou majetek i darovat. Avšak obcím nakládání s jejich majetkem zčásti ovlivňuje stát, prostřednictvím legislativy (Peková, 2011, s. 547).

Majetek obcí je významným nástrojem rozvoje území. Slouží k ovlivňování a plnění dlouhodobého sociálně-ekonomického rozvoje daného území. Majetek je využíván územní samosprávou pro poskytování veřejných statků a může také sloužit ke zvyšování příjmů.

Majetek obcí musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.

Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy. Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení (Zákon č. 128/2000, §38).

2.1 Členění obecního majetku

Členění majetku z účetního hlediska je užitečné při srovnávání obcí a můžeme jej využít k celkovému hodnocení majetkové situace obce. Nevýhodou může být to, že se nebere v potaz rozvojový aspekt obce. Z účetního hlediska členíme majetek na dlouhodobý a krátkodobý majetek.

Dlouhodobý majetek je využíván dlouhodobě k zajištění úkolů, postupně se opotřebovává. Jedná se o tzv. stálá aktiva. Dlouhodobý majetek se dále člení na hmotný, nehmotný a finanční majetek. Dlouhodobým hmotným majetkem jsou především pozemky, stavby včetně budov, byty a nebytové prostory, dále např. samostatné movité věci jejich doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000 Kč.

K dlouhodobému nehmotnému majetku patří zejména nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, databáze a ocenitelná práva s dobou použitelnosti delší než jeden rok a ocenění převyšuje částku 60 000 Kč.

Finančním dlouhodobým majetkem jsou pak např. střednědobé a dlouhodobé cenné papíry, obligace, peněžní prostředky na dlouhodobých termínovaných účtech. (Havlan, Janeček a kol., 2015, s. 75)

Krátkodobý majetek se spotřebovává najednou, respektive v průběhu rozpočtového roku. Jedná se o zásoby, peněžní prostředky v hotovosti, na účtech, šeky, ceniny, pohledávky z obchodního styku a ostatní. (Peková, 2011, s. 554)

Dalším způsobem členění majetku je podle způsobu jeho využití. Podle základních funkcí, které musí územní samospráva zabezpečit, lze majetek rozdělit na majetek, který slouží k:

- veřejně prospěšným účelům,
- pro municipální či regionální podnikání,
- pro výkon samosprávy (budova obecního úřadu).

Majetek sloužící k veřejně prospěšným účelům je obvykle tím nejrozsáhlejším majetkem. Do této kategorie se řadí např. parkoviště, místní komunikace, veřejné osvětlení, kanalizace, čističky odpadních vod apod. Můžeme sem zařadit také školská zařízení, kulturní a společenská zařízení a sociální zařízení. Jedná se o veřejně přístupný majetek. O jeho správu a údržbu se stará obec a tento majetek financuje z obecního rozpočtu. Za používání tohoto majetku je možné v některých případech vybírat i místní poplatky.

Majetek určený pro podnikatelskou činnost slouží k vytváření a doplnění vlastních zdrojů obecního rozpočtu. Tento majetek je velice podstatnou příjmovou složkou do obecního rozpočtu. Jedná se o majetek, který je investován do municipálních podniků jako obchodních společností (s. r. o., a. s.) za účelem jeho zhodnocení a získání dalších příjmů do rozpočtu. Jde o majetek, který obec bezprostředně v krátkém období, ale často i v delším časovém horizontu nepotřebuje k zabezpečování veřejných potřeb a který má pro územní samosprávu význam z hlediska získání dalších příjmů do rozpočtu. Jelikož podnikání není hlavním cílem územní samosprávy, ne každá obec má k dispozici majetek určený pro podnikatelskou činnost. Příkladem tohoto majetku může být, pořízení městských (obecních) bytů, které následně obec dlouhodobě pronajímá, či podíly na zisku po zdanění.

Majetek sloužící k výkonu samosprávy je možné využívat k plnění závazků a uspokojení potřeb obce, především se používá na činnost orgánů obce. Správa a údržba tohoto majetku je povinností dané obce a je financována z rozpočtu obce či příslušného účelového fondu obce. Do tohoto majetku můžeme zařadit například budovu obecního úřadu a její vybavení

a příslušenství, služební dopravní prostředky a také přístroje jako jsou počítače, kopírovací stroje atd. (Peková, Jetmar, Toth, 2019, s. 119).

Dle Kernerera (2010) lze majetek dělit podle využití také na:

- Kmenový majetek, slouží k výkonu správních funkcí obce.
- Majetek v sociální oblasti, slouží vybraným skupinám obyvatelstva k sociálním účelům, pečovatelské domy, domovy pro seniory.
- Majetek ve veřejné oblasti, slouží většině obyvatelstva pro každodenní život: místní komunikace včetně chodníků, veřejného osvětlení a dalšího příslušenství, veřejná zeleň, městský mobiliář, základní a mateřské školy, knihovna, zařízení pro likvidaci komunálního odpadu.
- Majetek v zájmové oblasti, slouží vybrané části obyvatelstva a má mnohdy nezastupitelnou funkci ve společenském životě obce, jsou to především sportovní zařízení a kulturní zařízení.
- Majetek ostatní, komerční, slouží většině obyvatelstva obce a dokáže být na rozpočtu obce nezávislý; jde o dodávku tepla, vodovody, kanalizace.
- Majetek přebytečný, je majetek nevyužívaný, ve špatném stavu a nepotřebný.

2.2 Nabývání obecního majetku

Obec k plnění svých funkcí a úkolů, resp. k péči o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů potřebuje majetek. Obec si nevystačí pouze s majetkem, se kterým v danou chvíli disponuje, a proto musí majetek nabývat. Obec o svůj majetek také neustále přichází v důsledku opotřebení, spotřebou apod., z tohoto důvodu musí majetek také nabývat. (Havlan, 2015, s. 80)

2.2.1 Smluvní nabývání

Nejčastějším způsobem nabývání majetku obce je smlouva. Smlouva zakládá závazkový právní vztah v režimu občanského zákoníku, nebo v režimu zvláštního právního předpisu, především dle zákona o veřejných zakázkách. (Havlan, 2015, s. 80)

Smlouva by měla být zásadně písemná a s podpisy na jedné listině, a to i v případě, že to právní předpisy nevyžadují. Obce, které nabývají majetek na základě smlouvy mohou nabýt majetek úplatně i bezúplatně.

Při nabývání majetku za úplatu by měla obec vzít v potaz, že jejich úkolem je naplňovat veřejný zájem, pečovat o všestranný rozvoj svého území a respektovat potřeby svých občanů.

Klíčovou otázkou tohoto nabývání majetku je cena, resp. její výše. Cena majetku by měla být stanovena znaleckým posudkem v souladu se zákonem o oceňování majetku.

Když jde o bezúplatné smluvní nabývání, obec tak nabývá majetek na základě darovací smlouvy, popřípadě jiné smlouvy o bezúplatném převodu majetku. Důležitá je okolnost, že o darovací smlouvě, kterou se do vlastnictví obce nabývají nemovité věci, může výhradně rozhodovat zastupitelstvo obce. A naopak pokud bude obec nabývat movité věci do vlastnictví obce, tak o tom rozhoduje rada obce, pokud si rozhodování o ní nevyhradí zastupitelstvo. Pravomoc rozhodovat o tomto typu převodu majetku, může mít i starosta obce či obecní úřad.

2.2.2 Mimosmluvní nabývání

Obce mohou nabývat majetek na základě zákona. Majetkem obce se na základě zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí stal tzv. historický majetek. Tento majetek obce vlastnily k 31. 12. 1949. Tímto dnem byl veškerý majetek obcí ČSR znárodněn.

Po roce 1989 se alespoň částečně majetek obcím vrátil. Nebylo však možné vrátit obcím veškerý jejich majetek, protože za více než 40 let se část majetku dostala do vlastnictví jiných subjektů. (Provazníková, 2015, s. 213)

Do vlastnictví obcí se vrátil majetek, který obec držela na základě původního práva hospodaření s ním při svém vzniku jako právní nástupce národních výborů. Tedy majetek, který obce spravovaly ke dni 24. 5. 1991, kdy nabyt účinnosti zákon č. 172/1991 Sb. Obcím se vrátil také majetek, který byl svěřen do správy tehdejšími rozpočtovými a příspěvkovými organizacím bez právní subjektivity.

Dále do vlastnictví obcí přešly byty, resp. obytné domy s pozemky, které byly v katastru obce nebo byly postavené po roce 1949 státem v rámci státní bytové výstavby, včetně příslušenství domů. Do vlastnictví obcí se také dostaly pozemky se sídlištní zelení, chodníky apod. Rozestavěné objekty komplexní bytové výstavby k 31.12. 1992 a majetek investorských organizací také přešly do vlastnictví obcí. (Provazníková, 2015, s. 213)

Dalším způsobem nabytí majetku je nabývání děděním. Obec, která je v platné závěti ustanovena jako dědic, má v zásadě stejná práva a povinnosti jako ostatní dědicové. Dědictví může také odmítnout. Závěť musí mít písemnou formu. Pokud bude dědicem v závěti výslovně určena konkrétní organizační složka nebo příspěvková organizace obce, měla by takto nabytý

majetek spravovat právě tato složka či organizace. Obec může také nabývat vlastnictví na základě dědické smlouvy. (Havlan, Janeček a kol., 2015, s.129)

2.3 Evidence a ocenění majetku

Jak už bylo zmiňováno, obce mají povinnost pečovat o svůj majetek. Předpokladem je i kvalitní a úplná evidence majetku a také jeho pravidelná inventarizace. Povinností evidovat majetek se rozumí povinnost vést jej v účetnictví.

Evidenci majetku upravuje hlavně zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, dále také prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu a České účetní standardy, které mají za cíl rozpracovat účetní zásady a metody dané uvedenými předpisy. Podstatou inventarizace, je zjistit skutečný stav majetku a závazků a tento zjištěný stav porovnat s účetním stavem příslušného majetku a závazků.

Hmotný majetek by měl být předmětem pravidelné inventarizace. Výsledek inventarizace majetku by měl být zachycen do seznamu – pasportu majetku. Pasporty podávají přehled o obecním majetku, a to včetně informací o jeho technickém stavu. Pasport majetku by měl tedy obsahovat následující údaje:

- identifikační, tzn. název (např. pozemek, historický objekt), charakteristika majetku, odpovědná osoba,
- lokalizační, tzn. adresa, kde se majetek nachází, kód a název katastr. území, číslo parcely atd.,
- vlastnické vztahy, tzn. zda je obec vlastník nebo uživatel,
- cenu, způsob ocenění
- technické parametry, rozměr budovy, technický stav, výměra pozemku apod.,
- způsob využití
- ekonomické parametry, tzn. provozní, investiční náklady, příp. výnosy,
- údaje o pořízení pasportu, osoba odpovědná za správnost, podpisy.

Dle Pekové nastává problém zejména u malých obcí, které mají nedostatky v evidenci majetku. (Peková, 2011)

Oceňování majetku v účetnictví upravuje zákon o účetnictví. Obecně se při oceňování využívají následující způsoby:

- pořizovací cena, tzn. cena za kterou byl majetek pořízen včetně nákladů na pořízení,
- reprodukční pořizovací cena, je cena, za kterou by se majetek pořídil v době účtování o něm,

- vlastní náklady, které v sobě zahrnují jak přímé a nepřímé náklady, tak i související náklady,
- nominální hodnota se určuje při oceňování závazků, pohledávek, cenin apod.

Nemovitosti určené k prodeji, či směně se oceňují podle zákona o oceňování majetku.

Používají se tyto způsoby ocenění:

- nákladový způsob, tzn. podle nákladů, které by musely být vynaloženy na pořízení majetku v místě ocenění,
- výnosový způsob, tzn. podle toho, jaký výnos majetek přináší nebo jakého výnosu lze z majetku dosáhnout,
- porovnávací způsob, tzn. cenou obdobného prodávaného majetku,
- oceňování podle jmenovité hodnoty,
- oceňování podle účetní hodnoty,
- oceňování sjednanou cenou. (Peková, 2011, s. 561)

V ČR při oceňování stavebních pozemků se často využívají cenové mapy. Cenová mapa je grafické znázornění rozložení cen stavebních pozemků na území obce. Cena pozemku odráží i polohovou rentu. Můžeme tedy tvrdit, že cena nemovitosti v centru obce, resp. města, bude zpravidla vyšší než na okraji území obce. Cenu nemovitosti ovlivňuje také kvalita lokálního veřejného sektoru, zejména technická a občanská vybavenost.

V ČR mohou být v cenových mapách stanoveny pouze ceny stavebních pozemků skutečně sjednané nebo ceny zjištěné porovnáním. Jestliže se stavební pozemky nacházejí v cenové mapě, oceňují se skutečně sjednanými cenami v kupních smlouvách. Pokud není v cenové mapě uvedena sjednaná cena stavebního pozemku, zjistí se cena porovnáním cen v srovnatelné obci. Přičemž srovnatelnost obce se posuzuje podle počtu obyvatel, polohy obce, technické infrastruktury, občanské vybavenosti apod. Cenovou mapu vydává a zveřejňuje obec v obecně závazné vyhlášce, kterou zasílá MF ČR k uveřejnění v Cenovém věstníku. (Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku)

2.4 Nakládání s majetkem obce

Prostřednictvím majetku obec zabezpečuje své potřeby, zajišťuje služby pro obyvatelstvo, podporuje podnikání atd. Bez svého majetku by obec nemohla vykonávat žádnou činnost. Obec by měla zpracovávat plány využívání majetku a odhady jeho finanční náročnosti prosté reprodukce majetku a jeho rozvoje. (Peková, Jetmar, Toth, 2019, s. 327)

Existuje několik způsobů, jak obec může nakládat se svým majetkem. Obec může pronajímat svůj majetek třetím stranám. Jde především o pronájem budov pro komerční účely, pozemků pro zemědělské nebo průmyslové využití, nebo pronájem bytů. Tento způsob nakládání je pro obec výhodný, protože dokáže generovat další příjmy do obecního rozpočtu. Dále může obec využít svůj majetek k poskytování veřejných služeb, jako jsou školství, zdravotní péče, knihovny, nebo sportovní a kulturní aktivity. Tímto způsobem nakládání obec podporuje rozvoj komunity a zlepšuje kvalitu života v obci.

Jestliže obec plánuje prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek musí tento záměr zveřejnit na úřední desce nejméně 15 dnů před rozhodnutím příslušného orgánu obce, aby se k němu mohli případně zájemci vyjádřit. Pokud tak obec neučiní, a přesto majetek prodají (nebo s ním nějak naloží) považuje se tento právní úkon za neplatný. (§39, Zákon č.128/2000 Sb. o obcích)

2.5 Spolupráce obcí ve vztahu k jejich majetku

Spolupráce obcí či sdružování obcí do větších celků přináší mnoho výhod, ať už jde o možnost čerpání dotací, či řešení společných problémů a výzev. Celkově je hlavním důvodem spolupráce obcí snaha o dosažení vyšší kvality života pro obyvatele a efektivního využití společných zdrojů. Podle Kernerera (2010, s. 58) existují tři formy spolupráce obcí.

Prvním způsobem spolupráce je smlouva ke splnění konkrétního úkolu uzavřenou mezi dotčenými obcemi. Příkladem této spolupráce je například vybudování stavby ke společnému užívání, zajištění sběru a odvozu komunálního odpadu, vodovod přes více katastrů.

Další forma spolupráce je založení dobrovolného svazku obcí neboli tzv. mikroregionu. Tato spolupráce je vhodná spíše pro menší obce, které vloží vlastní majetek do svazku. Majetek vložený členskými obcemi do hospodaření svazku zůstává ve vlastnictví členské obce, ale orgány svazku s tímto majetkem hospodaří dle stanov svazku přiložených ke smlouvě.

Třetí formou spolupráce mezi dvěma nebo více obcemi je založení právnické osoby. Tento způsob se využívá například při společných technických službách, výstavby cyklostezek a jejich správy apod.

2.6 Kontrola hospodaření s majetkem obce

Každá obec je povinna podle zákona o finanční kontrole mít vytvořený vnitřní kontrolní systém, který zpětně podává informace o tom, jak obec hospodaří, resp. zda hospodaří v souladu

s principy efektivity, hospodárnosti a účelnosti. Vnitřní kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce provádí finanční výbor.

Vnější kontrola se předně týká přezkumu hospodaření. Vnější kontrolu hospodaření obcí, městysů a měst ze zákona o obcích provádí krajský úřad nebo auditor či auditorská společnost, v případě hl. m. Prahy kontrolu provádí Ministerstvo financí. Kontrola o přezkoumání hospodaření obce, je upravena v zákoně o přezkoumávání hospodaření. Provádí se pravidelně a je povinná pro všechny obce.

Ústředním správním úřadem pro oblast finančního hospodaření a přezkoumávání hospodaření ÚZC a orgánem státního dozoru nad jeho prováděním je Ministerstvo financí. Předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření obce, tzn. stav a pohyb majetku obce, příjmů a výdajů v rámci rozpočtu, finanční operace s cizími zdroji, náklady a výnosy podnikatelské činnosti, dále také prostředky z fondů EU, SR, z rozpočtu krajů. V rámci přezkoumávání se zkoumá nejen zákonnost, ale také účelnost, hospodárnost a správnost jednotlivých úkonů. Konečným výstupem je zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření. Tato zpráva obsahuje popis chyb a nedostatků, které je třeba napravit. (Ministerstvo vnitra ČR, Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly, 2022)

3 Finanční analýza

Dle Pekové je finanční analýza významná pro zkvalitnění finančního rozhodování na úrovni každého subjektu územní samosprávy. Na úrovni územní samosprávy je finanční analýza důležitým nástrojem řízení. Úkolem finanční analýzy je podat informace o finanční situaci obce. Na základě analýzy můžeme zjistit pozitivní i negativní faktory ovlivňující hospodaření. Data pro finanční analýzu obce se získávají z účetních výkazů, které má každý subjekt územní samosprávy za povinnost sestavovat, tzn. rozvahy, výkazu zisku a ztráty, výkazu cash flow a výkazu o změnách ve vlastním kapitálu.

Hlavními oblastmi finanční analýzy jsou:

- hospodaření v běžné části rozpočtu – v závislosti na příjmech a výdajích,
- analýza druhů příjmů a výdajů – zda mohou být ovlivněna rozhodnutím obce,
- analýza finanční nezávislosti,
- analýza salda běžného rozpočtu – podle faktorů, které saldo ovlivňují,
- dosahování úspor,
- analýza zajišťování a financování oprav a údržby,
- analýza vytváření a využití rezerv,
- analýza využívání návratných příjmů,
- analýza hospodaření s majetkem a způsoby jeho využívání.

Finanční analýza je důležitým předpokladem účinné finanční kontroly a důležitým předpokladem pro využívání návratných zdrojů, resp. pro získání návratných zdrojů od peněžních ústavů. (Peková, 2011, s. 437-438)

Následující ukazatele, jako je běžná likvidita, celková zadluženost, zlaté bilanční pravidlo, finanční soběstačnost a finanční stabilita, byly vybrány na základě jejich významu při posuzování finančního stavu vybraných obcí. Tyto ukazatele poskytují informace o platební schopnosti obce, míře zadluženosti, dodržování určených finančních pravidel a obecné finanční stabilitě. Jejich analýza umožňuje získat komplexní pohled na finanční situaci obcí a jejich schopnost řídit své finance efektivně.

Běžná likvidita ukazuje kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky. Stručně řečeno, jak je obec schopna uspokojit své věřitele, kdyby proměnila veškerá svá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost. Do kategorie oběžných aktiv se zpravidla započítává veškerý krátkodobý majetek, Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je pravděpodobnější zachování

platební schopnosti obce. Doporučené hodnoty pro běžnou likviditu jsou 1,5 – 2,5. (Růžičková, 2011, s. 50)

Běžná likvidita = oběžná aktiva/krátkodobé závazky

Ukazatel celkové zadluženosti měří zadluženost obce, tzn. v jaké výši využívá obec ke svému financování dluhy. Ukazatel celkové zadluženosti můžeme nazývat ukazatelem věřitelského rizika. Vyšší hodnoty tohoto ukazatele jsou pro věřitele riziková. Pokud ale obec disponuje vysokou hodnotou, může být tento stav způsoben např. vyššími rezervami, které si obec ukládá pro různé účely. Ukazatel by se měl pohybovat v rozmezí 0,3 – 0,6.

Celková zadluženost = cizí zdroje/celková aktiva

Zlaté bilanční pravidlo ověřuje, zda dlouhodobý majetek je krytý dlouhodobými zdroji, tj. z vlastního a dlouhodobého cizího kapitálu a krátkodobý majetek z krátkodobých zdrojů. Ideální poměr se udává 1:1, jestliže je výsledek nižší než 1 musí obec pokrýt dlouhodobý majetek krátkodobými zdroji, kvůli tomu mohou naskytnout problémy s úhradou závazků.

Ukazatel finanční soběstačnosti podává informaci o tom, zda je obec schopna pokrýt běžné výdaje vlastními příjmy. Rada Evropy doporučuje, aby hodnota tohoto ukazatele dosahovala minimálně 50 % (Hrůza, 2013).

*Finanční soběstačnost = vlastní příjmy / běžné výdaje * 100*

Ukazatel finanční stability vyjadřuje míru nezávislosti na příjmech získaných ze státního rozpočtu, mimorozpočtových fondů nebo vyšších úrovní správy. Čím vyšší hodnota tohoto ukazatele je, tím větší je finanční nezávislost obce na transferech. Stabilní obec by měla dosahovat alespoň 80 %. Pokud je výsledná hodnota nižší než 80 %, je důležité nejprve zjistit, jestli obec nerealizuje nějakou investici, a poté až vyhodnotit situaci (Szarowská, Majerová, Šebestová 2018).

*Finanční stabilita = vlastní příjmy / celkové příjmy * 100*

4 Obec Rybitví

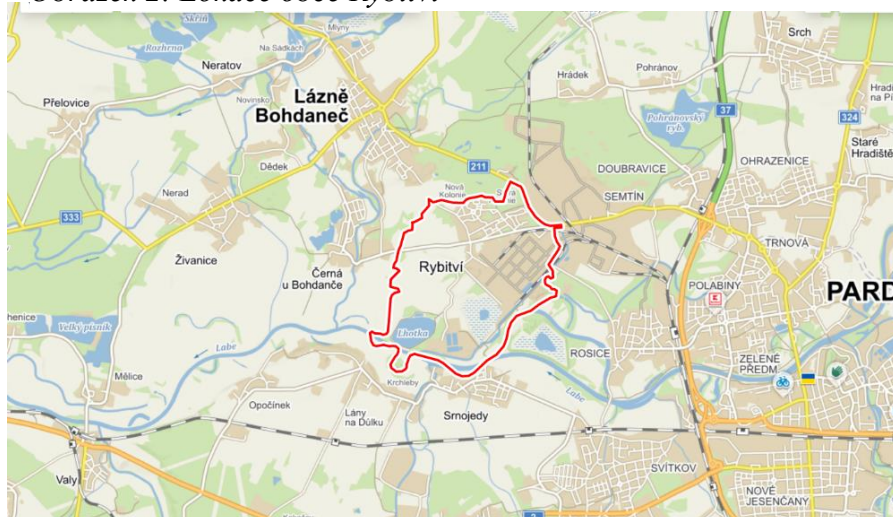
4.1 Charakteristika obce

Obec Rybitví se nachází v Pardubickém kraji v okrese Pardubice cca 100 km východně od Prahy a cca 4 km severozápadně od krajského města Pardubice. Obec se nachází v nadmořské výšce průměrně 219 m nad mořem. Katastrální výměra činí 5,24 km². Katastr obce se nachází v rovinaté části Polabské nížiny s rozvinutou zemědělskou i průmyslově – chemickou výrobou. Počet obyvatel obce ke dni 1.1. 2022 byl celkem 1 321 osob, z toho 633 mužů a 688 žen.

Obrázek 1: Znak obce

Obrázek 2: Lokace obce Rybitví

Zdroj: www.mapy.cz

4.2 Organizační struktura

Obecní zastupitelstvo má 12 členů. V obci se vzhledem k nízkému počtu členů zastupitelstva rada obce nezřizuje, tuto funkci tedy vykonává starosta. Zastupitelstvo obce zřizuje ze zákona kontrolní a finanční výbor, dále jsou také v obci zřízeny výbory stavební, školský, kulturní, sociální a sportovní výbor. Rybitví je obcí I. typu, je tedy rozpočtovým

územním samosprávným celkem se základním rozsahem přenesené působnosti. Obec Rybitví spadá pod správní obvod obce Lázně Bohdaneč, která je obcí s rozšířenou působností.

Obec zřizuje příspěvkovou organizaci, Základní a mateřská škola Rybitví a organizační složku obce, kterou je obecní knihovna.

4.3 Informace o obci

V obci působí několik dobrovolných spolků. Myslivecký spolek Staré Rybitví – zabývá se lovem a odchytem zvířat a ochranou přírody. TJ Jiskra zajišťuje sportovní dění v obci, je pořadatelem mnoha sportovních akcí, především fotbalu a volejbalu a tenisu.

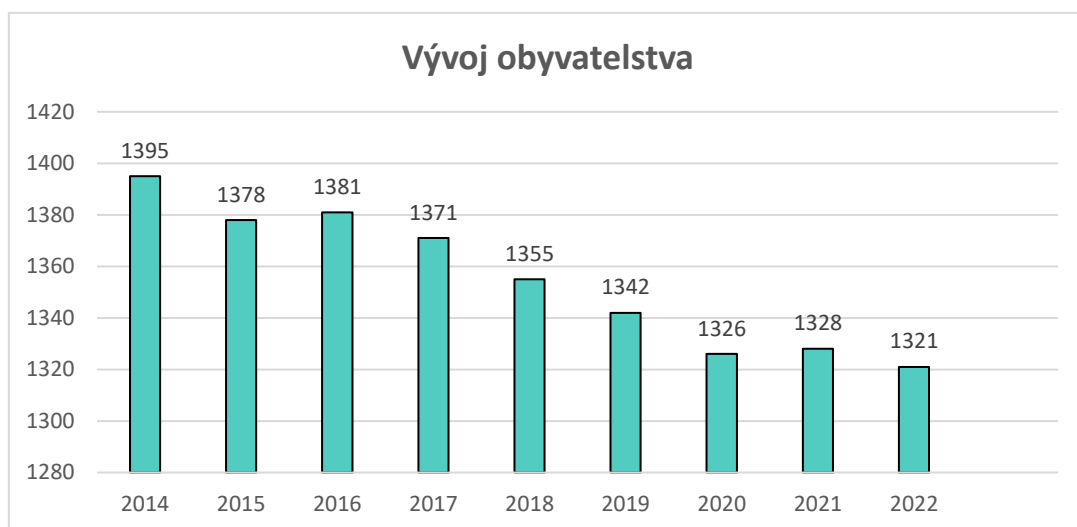
V obci se z oblasti vzdělání nachází Integrovaná střední škola a Střední odborné učiliště stavební, Střední podnikatelská škola EducaNet a Středisko výchovné péče a dětský diagnostický ústav Pyramida. Dále jsou v obci zdravotnická zařízení, kde pracují praktický a zubní lékař, léčebna dlouhodobě nemocných (LDN) a dům s pečovatelskou službou.

V obci je občanům k dispozici pošta, kadeřnictví, manikúra, pedikúra, prodejna potravin, masna. V současné době fungují dvě restaurace s celotýdenním provozem. Pro nejmenší je k dispozici dětské hřiště. V obci je také fotbalový areál, multifunkční hřiště, hřiště na beach volejbal, jsou zde dva tenisové kurty, k dispozici je tělocvična s možností pronájmu. V obci Rybitví se nachází zajímavý turistický cíl – Rodný dům Václava Veverky, spoluvynálezce ruchadla, tento objekt je veden jako Kulturní památka.

Do obce vede silnice spojující města Pardubice a Lázně Bohdaneč. S městem Pardubice je obec spojena trolejbusovými linkami MHD č. 3, 7 a 11 a autobusovou linkou č. 18. Co se týče technické infrastruktury, tak zastavěná část obce je vybavena veškerými inženýrskými sítěmi včetně plynu a horkovodu, všichni občané mají možnost se napojit na digitalizovanou telefonní síť, kabelovou televizi a internet.

Obec je členem regionálního svazku obcí Bohdanečsko, jde o dobrovolný svazek obcí, jehož sídlem je město Lázně Bohdaneč. Cílem spolupráce je zajištění všech životních potřeb občanů obcí svazku.

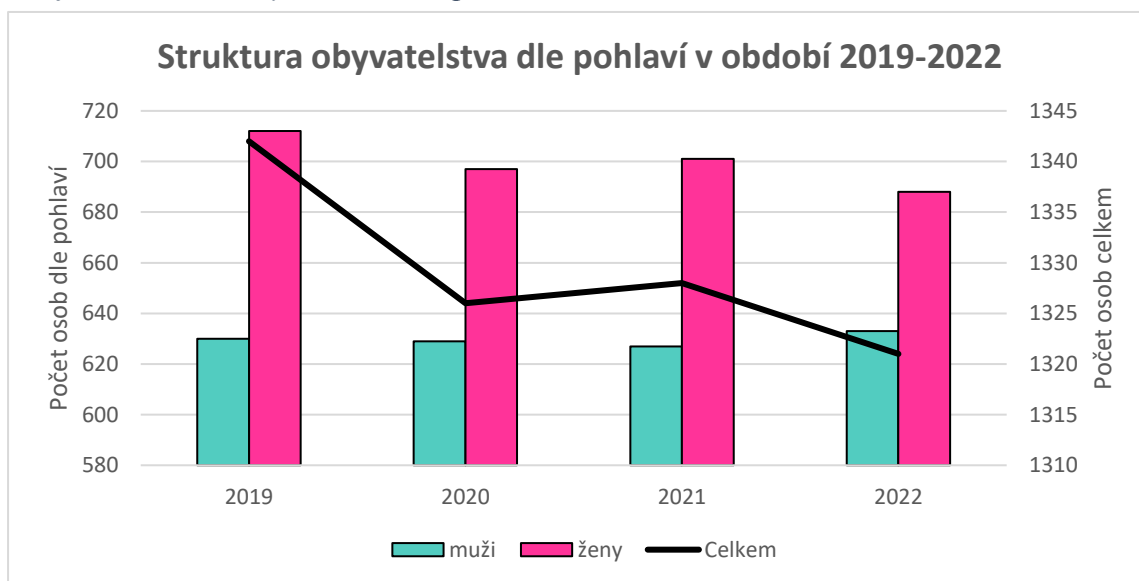
Graf 1: Vývoj počtu obyvatel obce Rybitví

Zpracování vlastní; zdroj ČSÚ, 2023

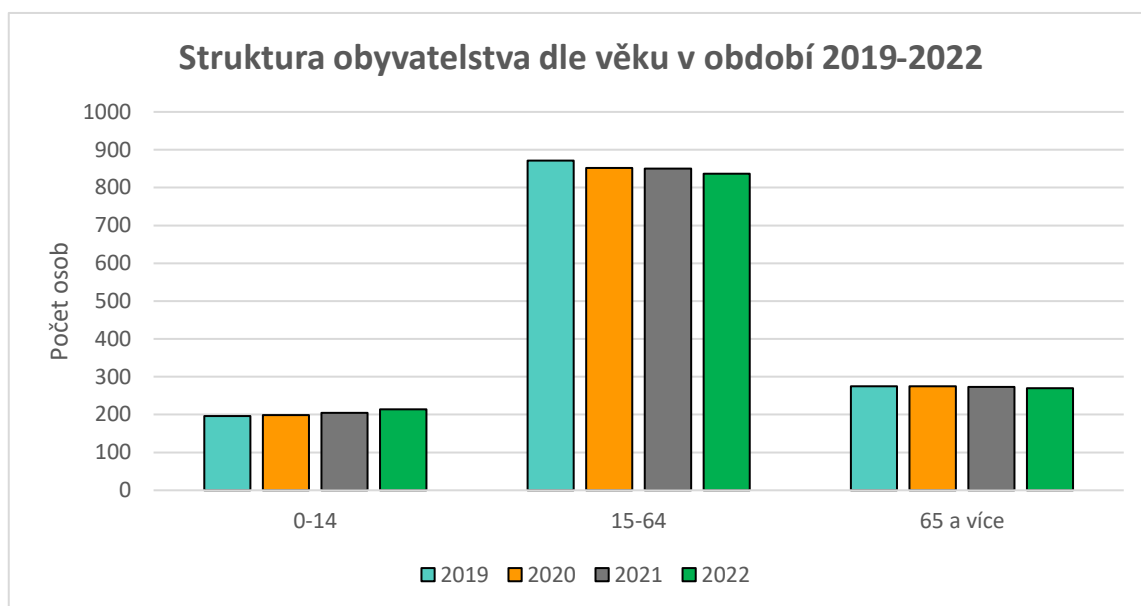
Dle údajů Českého statistického úřadu je patrné, že v obci dlouhodobě klesal počet obyvatel. Stavů uvedených v grafu uvádějí počet obyvatel k 31. prosinci běžného roku. Příčinou snižování počtu obyvatel je migrace obyvatel. Do obce se stěhuje méně lidí než dříve, a spíše migrují do jiných měst, např. za prací, za studiem, kde následně zůstávají. Dalším důvodem poklesu může být nedostatečné možnosti bydlení, což by se v budoucnu mělo změnit novou výstavbou bytových, řadových a rodinných domů.

Graf 2: Struktura obyvatelstva dle pohlaví v období 2019-2022

Zpracování vlastní; zdroj ČSÚ, 2023

Graf 3: Struktura obyvatelstva dle věku v období 2019-2022

Zpracování vlastní; zdroj ČSÚ, 2023

Co se týče struktury obyvatelstva, v obci dochází ke stárnutí obyvatelstva, počet osob v poproduktivním věku 65 a více let je poměrně vysoký.

4.4 Využívání obecního majetku

Do majetku sloužícímu k výkonu samosprávy je zařazena budova obecního úřadu. Je to místo, kde se uskutečňuje veškerá administrativní činnost související s místním řízením a správou. V roce 2022 proběhla rekonstrukce OÚ, tato rekonstrukce byla hrazena z dotací MMR. V budově OÚ také vznikly prostory, které obec pronajímá. Byla zde vybudována kavárna a multifunkční sál určený pro oslavy, větší veřejné schůze, plesy apod.

Do majetku veřejné oblasti lze zařadit příspěvkové organizace, které obec zřizuje. Obec zřizuje dvě příspěvkové organizace, mateřskou školu a nižší stupeň základní školy. V roce 2022 došlo k přesunu MŠ do ZŠ a nachází se tak v jedné budově. Vedle budovy ZŠ je k dispozici školní jídelna, která vaří jak pro žáky místní školy, tak i pro veřejnost. MŠ i ZŠ využívají také děti z okolních obcí. Součástí této oblasti majetku je také veřejné osvětlení, komunikace, veřejná zeleň, městský mobiliář, který zahrnuje lavičky a odpadkové koše.

Do kategorie majetek v sociální oblasti lze zařadit Senior centrum, jde o bezbariérový dům, kam se umísťují lidé starší 65 let nebo hendikepovaní lidé.

Majetek, který obec využívá k pronájmu, zahrnuje především obecní byty. Obec vlastní 21 obecních bytů o který je velký zájem a momentálně jsou všechny byty obsazené. Dále obec pronajímá nebytové prostory, kterými jsou restaurace, kavárna a místní obchody.

Obec vlastní i pozemky, z nichž některé v minulých letech prodala developerovy za účelem výstavby nových bytových domů a rodinných domů. Nová výstavba by měla do obce přilákat mladé rodiny. Obec dlouhodobě pronajímá především pozemky lesní a zemědělské půdy. Příjmy z pronájmu těchto pozemků představují dlouhodobý stabilní přínos do obecního rozpočtu.

Aby obec mohla provádět údržbu a zajišťovat kvalitu veřejných prostorů, vlastní vozidlo technických služeb, díky němuž pomáhá udržovat čistotu veřejných prostranství. Dále vlastní sypač pro údržbu místní komunikace a sekačky především na údržbu sportovního hřiště a místní zeleně.

Také rekreační majetek neboli majetek pro volnočasové aktivity občanů je v obci k dispozici. Pro sportovní vyžití se zde nachází fotbalové hřiště, 2 tenisové kurty, víceúčelové hřiště a tělocvična. Pro ty nejmenší je zde dětské hřiště.

4.5 Výhledy do budoucna

Než přejdeme ke konkrétním hodnotám majetku obce, ráda bych se nejdříve zaměřila na investiční plány, které má obec v úmyslu realizovat v příštích letech. Jde o plány, které se týkají výstavby nových objektů, oprav a rekonstrukcí stávajících budov, či využití volných prostor. Informace o těchto plánech jsou získávány převážně z obecního zpravodaje, který je vydáván každý rok. Obec plánuje:

- odkup pozemků od Lesů ČR,
- rekonstrukce školní jídelny,
- nové využití bývalé budovy MŠ,
- rekonstrukce 3 učeben v ZŠ.

Obec plánuje realizovat několik investičních záměrů v příštích letech. Jedním z plánů je odkoupit pozemky od Lesů ČR s cílem vybudovat parkovací místa ve Školní ulici. Tímto opatřením bude zajištěno dostatečné parkování pro obyvatele a návštěvníky této oblasti.

Dalším důležitým projektem je rekonstrukce školní jídelny, která je dle KHS jednou z nejstarších kuchyní v kraji. Tato rekonstrukce bude mít za cíl modernizovat jídelnu a zlepšit její provozní podmínky.

Bývalá budova mateřské školy bude převedena na nové využití jako komunitní centrum pro všechny věkové kategorie. Obec však plánuje, aby toto centrum bylo samofinancované

a nezatěžovalo obecní rozpočet. Tímto způsobem bude moci sloužit jako společenské a kulturní místo pro občany.

Další investicí bude rekonstrukce tří učeben v základní škole. Tato renovace bude směřovat k vylepšení prostředí pro vzdělávání žáků a zajištění moderních výukových podmínek.

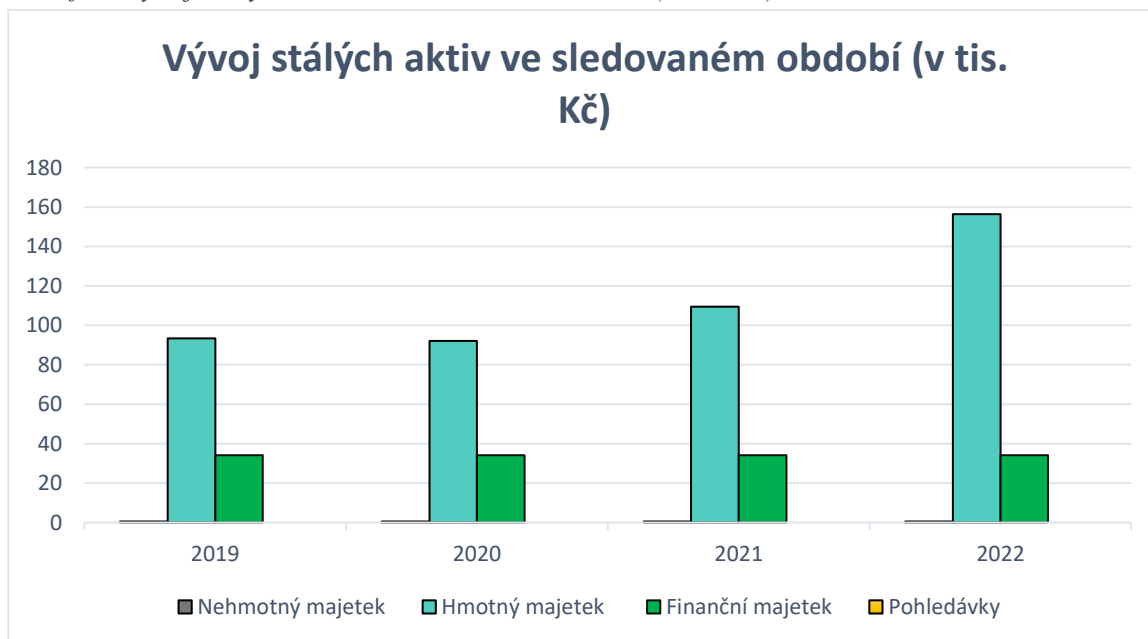
Obec plánuje zažádat o dotace na všechny uvedené investiční akce. Hlavní prioritou je však rekonstrukce školní jídelny, která je považována za důležitou z hlediska jejího stáří a stavu. V případě, že by dotace na tyto projekty nebyly úspěšné, obec neplánuje získávat úvěr. Vzhledem k tomu, že se nejedná o tak zásadní záležitosti, obec se zaměří na ty akce, které jsou finančně udržitelné a nepředstavují přílišnou zátěž pro obecní rozpočet.

4.6 Analýza majetku a zdrojů obce dle rozvahy

Obecní aktiva jsou v rozvaze členěna na stálá a oběžná. Stálá aktiva tvoří dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek. Oběžná aktiva jsou dělena na zásoby, pohledávky, krátkodobý finanční majetek.

Pasiva představují zdroje k financování majetku, můžeme na ně také nahlížet jako zdroje krytí aktiv. Člení se na vlastní kapitál a cizí kapitál. Nejčastějším vlastním zdrojem obce jsou finanční, majetkové a peněžní fondy a výsledek hospodaření. Do cizích zdrojů obce řadíme krátkodobé a dlouhodobé závazky, půjčky a bankovní úvěry.

Graf 4: Vývoj stálých aktiv za období 2019-2022 (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Stálá aktiva ve sledovaném období spíše zvyšovala svou hodnotu. Dlouhodobý finanční majetek ve sledovaném období je neměnný, obec v této položce má peníze na investičním fondu, dále zde jsou pohledávky vůči ČSOB a podíly z akciových společností Vak Pardubice a Vak Chrudim. Dle grafu č. 4 je jasné, že dlouhodobý hmotný majetek tvoří dominantní část, ve sledovaném období tato položka spíše rostla. Nejvyšší nárůst DHM byl v roce 2022, příčinou navýšení této položky byla rekonstrukce obecního úřadu, rekonstrukce při přesunu MŠ do ZŠ Rybitví. Pohledávky obce jsou nulové, obec tedy neposkytuje žádné půjčky.

Tabulka 1: Vývoj oběžných aktiv ve sledovaném období (v tis. Kč)

Oběžná aktiva	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Zásoby	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé pohledávky	1 743,40	1 887,19	1 954,16	1 661,95
Kr. finanční majetek	61 879,54	70 763,62	60 435,09	30 186,41
Celkem	63 622,94	72 650,51	62 389,25	31 848,36

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Oběžná aktiva mají kolísavý vývoj. K největšímu poklesu došlo v roce 2022, kdy oproti roku 2021 klesla hodnota oběžných aktiv téměř o polovinu, tento pokles byl zapříčiněn úbytkem peněžních prostředků na běžném účtu, obec v tomto roce financovala přesun MŠ do ZŠ z vlastních prostředků. Dle tabulky je patrné, že nejvyšší podíl oběžných aktiv tvoří krátkodobý finanční majetek. Obec vlastní největší část krátkodobého finančního majetku na svém běžném účtu. Obec ve sledovaném období nevlastnila žádné zásoby. Hodnota pohledávek od roku 2019 do roku 2021 rostla, základem pohledávek je položka poskytnuté zálohy, kde jsou účtovány zálohy na teplo, plyn a elektřinu a zálohy za pronájem obecních bytů.

Tabulka 2: Vývoj a struktura DHM ve sledovaném období (v tis. Kč)

DHM	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Pozemky	18 502,5	18 510,28	18 508,75	18 505,25
Stavby	70 797,65	69 231,49	83 773,56	134 072,47
Kulturní předměty	140,58	140,58	140,58	140,58
Samostatné věci	2 187,13	2 021,95	1 837,3	2 928,38
Nedokončený DHM	1 081,6	1 559,71	4 656,8	138,55
Ostatní DHM	0,00	0,00	0,00	0,00
DHM určen k prodeji	606,42	606,42	606,42	606,42
Celkem	93 315,88	92 070,43	109 523,41	156 391,65

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Stavby tvoří největší část z dlouhodobého hmotného majetku. Zahrnují budovu obecního úřadu, a další nebytové prostory, komunikace a veřejné osvětlení, parkoviště, kanalizaci, byty, školy atd. V roce 2022 byla hodnota staveb ve sledovaném období nejvyšší. Hlavní příčinou nárůstu byla stavební úprava a přístavba Obecního domu v Rybitví a přesun MŠ do ZŠ Rybitví.

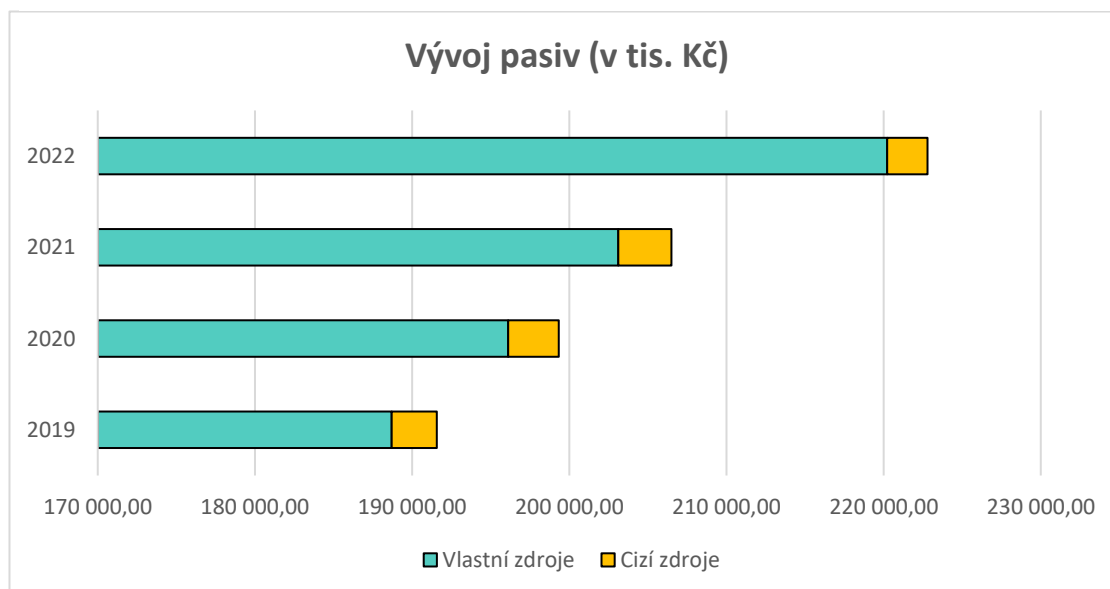
Pozemky mají druhý největší podíl na DHM. Jejich hodnota se ve sledovaném období příliš nemění. Obec vlastní lesní pozemky, zahrady, pastviny a louky, veřejnou zeleň, pozemky pod obecními budovami.

Kulturní předměty tvoří nejnižší část DHM a po celé sledované období jsou neměnné. Do této složky obec řadí kulturní památku, kterou je dům Bratranců Veverkových.

Samostatné movité věci obce byly nejvyšší v roce 2022, zde došlo k nárůstu, protože obec koupila osobní automobil. Do této kategorie dále spadají dva automobily, technické služby, sypač a sekačky.

Do nedokončeného dlouhodobého hmotného majetku lze zařadit plánovanou investiční akci na škole.

Graf 5: Vývoj pasiv (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z tohoto grafu je patrné, že obec v uvedených letech zvyšuje vlastní zdroje. Pasiva se zvyšují stejně jako celková aktiva, je zde tedy zachováno pravidlo, že se aktiva rovnají pasivům. Obec využívá hlavně financování z vlastních zdrojů, což je bezpečnější, ale může být dražší než financování cizími zdroji. K nejvyššímu nárůstu došlo v roce 2022, kdy se vlastní zdroje

výrazně zvýšily oproti předchozím letem. Zvýšení vlastního kapitálu bylo způsobeno zvýšením daňových příjmů. Cizí zdroje ve sledovaném období měly kolísavý vývoj. Obec vlastní pouze krátkodobé závazky, a to závazky vůči zaměstnancům, dodavatelům, sociální a zdravotní pojištění. Obec Rybitví neuvažuje o čerpání úvěru, snaží se všechny akce a aktivity hradit z vlastních prostředků či z dotací.

4.7 Analýza příjmů a výdajů

Abychom mohli posoudit dostatečnost finančních prostředků pro zabezpečení potřeb obce, je nutné znát stav příjmů a výdajů se kterým obec disponuje. Dostatečnost zdrojů lze posoudit dle rozpočtové bilance. Rozpočtová bilance zkoumá rozdíl mezi příjmy a výdaji obce v daném rozpočtovém období. Pokud jsou příjmy vyšší jde o přebytek, pokud se příjmy rovnají výdajům, jde o vyrovnaný rozpočet. Vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet indikuje dostatečnost finančních prostředků. Dostatečnost zdrojů lze posoudit i na základě finanční rezervy, která zahrnuje posouzení toho, zda obec disponuje adekvátní finanční rezervou pro pokrytí neočekávaných výdajů, krizových situací nebo investičních potřeb.

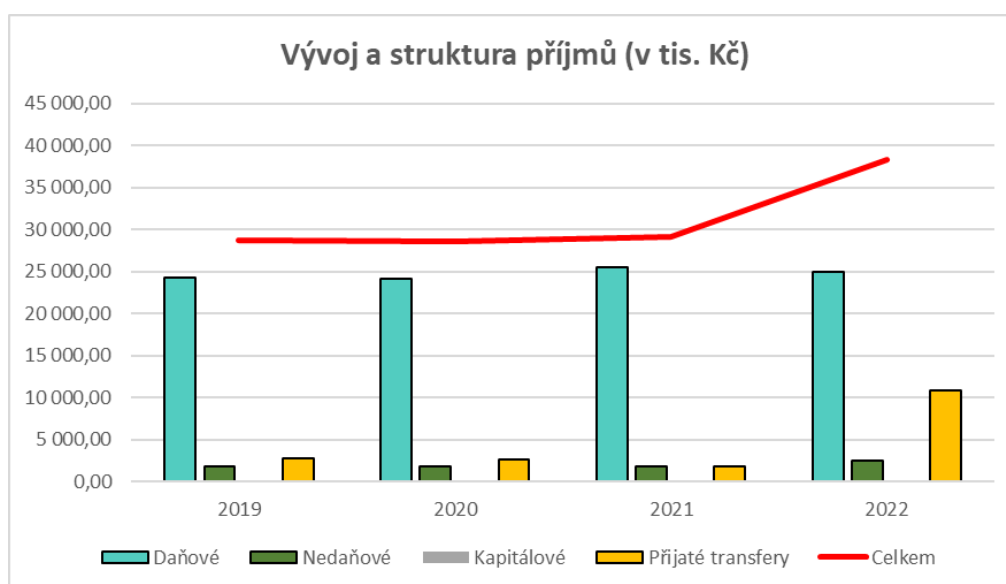
Tabulka 3: Skutečné příjmy a výdaje obce (v tis. Kč)

	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Příjmy	28 754	28 540	29 110	38 294
Výdaje	20 875	19 855	39 383	67 767
Saldo	7 879	8 685	-10 273	-29 473

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z tabulky výše lze vyčíst, že se obci v roce 2019 a 2020 podařilo ukončit hospodaření s přebytkovým rozpočtem. Přebytkový rozpočet vznikl zejména rozpočtováním plánovaných investičních akcí, tj. rekonstrukce obecního úřadu a kina. V posledním roce sledovaného období byl schodek nejvyšší, důvodem byla realizace rekonstrukce obecního úřadu a přesun MŠ do ZŠ Rybitví.

Graf 6: Vývoj a struktura příjmů (v tis. Kč)

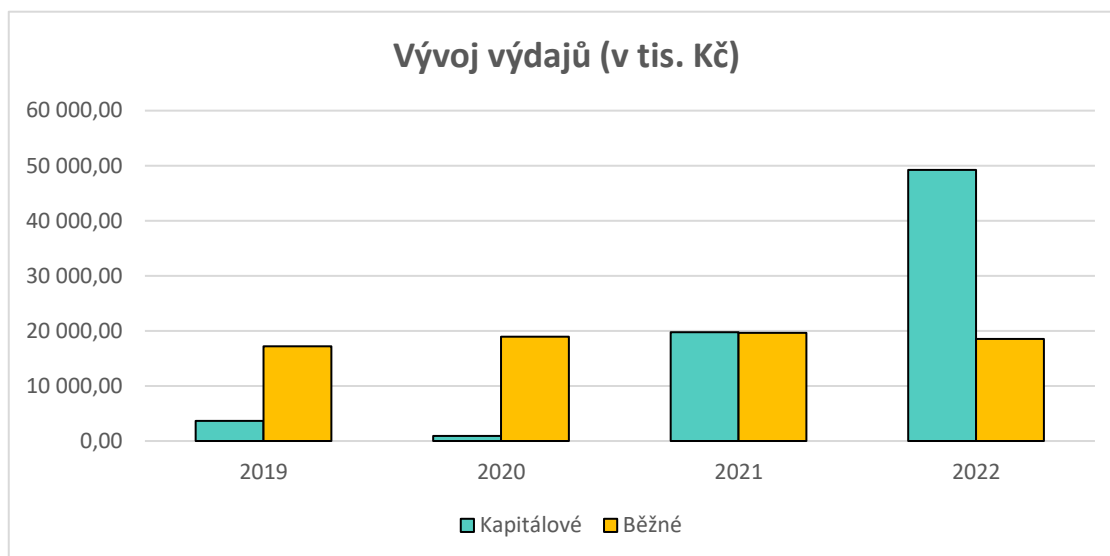

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z grafu č. 6 je zřejmé, že nejvyšší podíl na celkových příjmech mají příjmy daňové. Ve všech sledovaných letech mají nejvyšší hodnotu. Naopak nejnižší podíl na celkových příjmech mají kapitálové příjmy, nejčastěji jsou to příjmy z prodeje pozemků a příjmy z prodeje ostatního DHM, ve sledovaném období se jednalo pouze o prodej pozemku pod garážemi. V budoucnu obec plánuje prodat jeden obecní byt a důvodem prodeje je, že byt již není v objektu obce.

Dalším důležitým zdrojem příjmů pro obec jsou přijaté transfery. V oblasti přijatých transferů dominuje nejvyšší částkou rok 2022, v tomto roce čerpala obec dotaci na rekonstrukci budovy OÚ, dotaci poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj. Obec plánuje dodatečně získat na obecní úřad dotaci ve výši 4 000 000 Kč. Ve třídě nedaňových příjmů obec získala nejvíce prostředků z vlastní činnosti, příjmy z pronájmu, příjmy z úroků, dále také obec přijala sankční platby a vratky transferů.

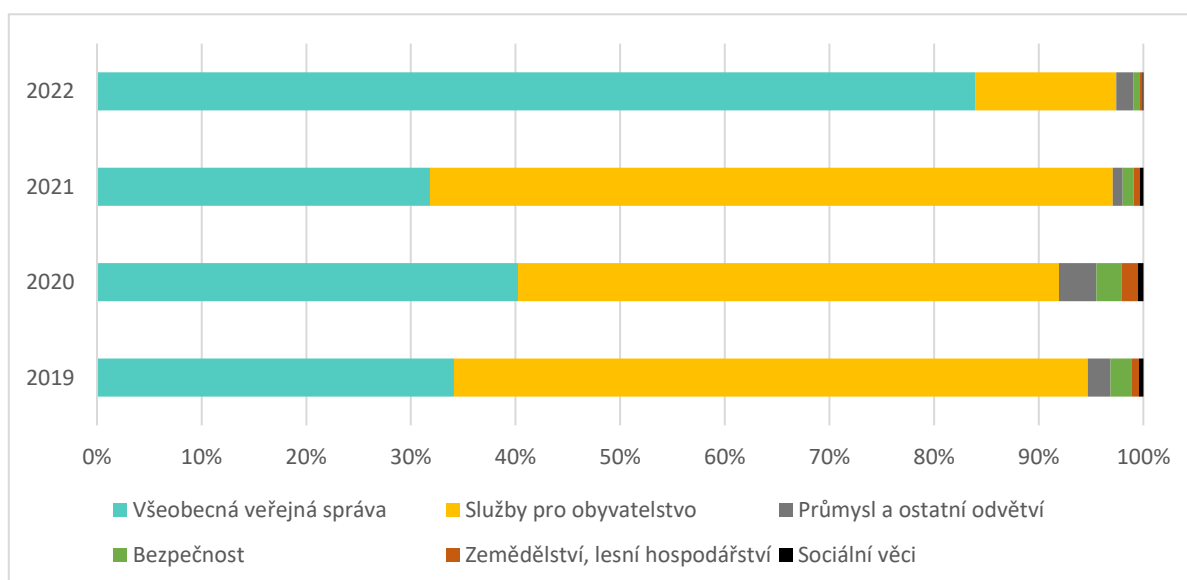
Graf 7: Vývoj výdajů obce (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z grafu č. 7 lze vidět, že v roce 2019 a 2020 podstatně větší výdajovou část tvořily běžné výdaje, které byly vynaloženy na běžný provoz obce, v tomto období se neuskutečňovaly žádné velké kapitálové výdaje. Celkové výdaje se ve sledovaném období pohybovaly mezi 19 až 68 mil. Kč. Nejvýraznější změna nastala v roce 2022, kdy se oproti předcházejícím obdobím podstatně zvýšily kapitálové výdaje. Důvodem zvýšení kapitálových výdajů byla rekonstrukce obecního úřadu, rekonstrukce veřejného osvětlení, rekonstrukce MŠ, nákup auta do služeb.

Graf 8: Struktura výdajů podle vybraných odvětví v období 2019-2022 (v %)

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Mezi nejvyšší výdajové položky obce podle výše uvedeného grafu patří výdaje na veřejnou správu a výdaje na služby pro obyvatelstvo. Obec financuje zejména ZŠ a MŠ,

ochranu ŽP (nakládání s odpady), komunální služby, činnost místní samosprávy. Co se týče průmyslu a ostatních odvětví, zde obec financuje údržbu a opravu pozemní komunikace a zajišťuje dopravní obslužnost. V odvětví bezpečnosti, obec financuje požární ochranu a městskou policii Lázně Bohdaneč, která v obci působí.

4.8 Analýza nákladů a výnosů

V této podkapitole bude provedena analýza dat získaných z výkazu zisku a ztráty, tedy nákladů a výnosů.

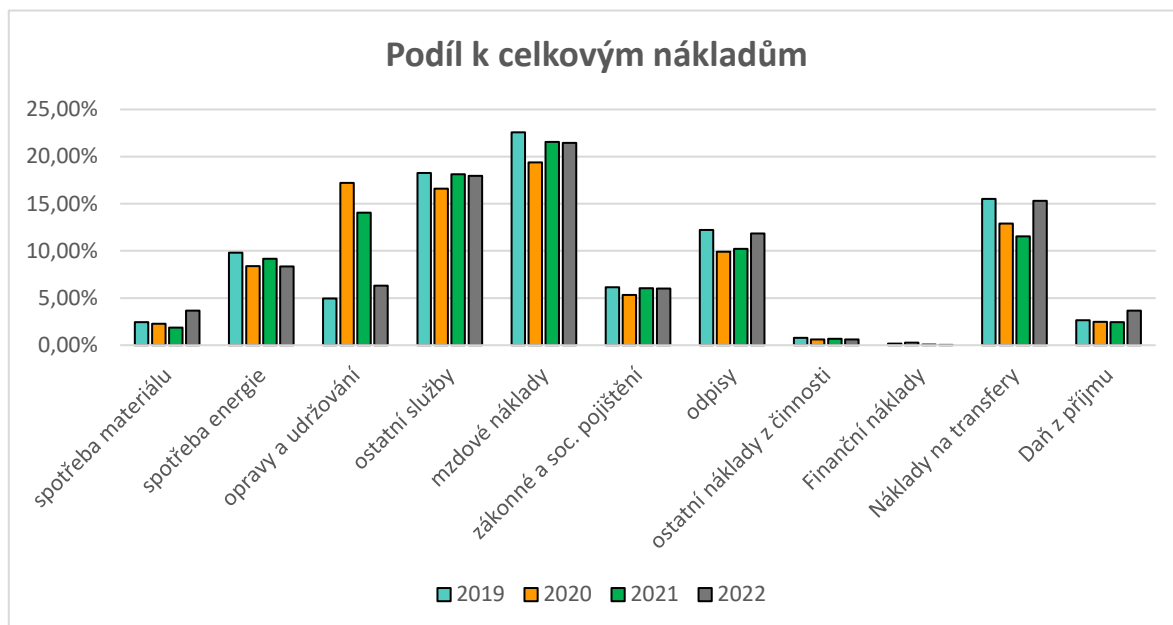
Tabulka 4: Náklady obce v období 2019-2022 (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Náklady celkem	17 037,90	20 657,55	21 057,67	22 965,44
Náklady z činnosti	13 915,67	17 431,96	18 100,08	18 608,41
- spotřeba materiálu	414,03	467,52	393,02	838,83
- spotřeba energie	1 669,75	1 729,56	1 932,25	1 915,07
- opravy a udržování	846,54	3 555,66	2 957,27	1 451,37
- ostatní služby	3 110,27	3 431,59	3 817,95	4 127,46
- mzdové náklady	3 846,40	4 004,88	4 537,32	4 929,62
- zákonné a soc. pojištění	1 048,64	1 100,10	1 270,28	1 379,76
- odpisy	2 084,31	2 048,86	2 154,99	2 722,31
- ostatní náklady z činnosti	133,07	122,72	142,83	141,52
Finanční náklady	30,95	55,45	15,25	3
Náklady na transfery	2 642,12	2 661,36	2 428,13	3 515,21
Daň z příjmu	449,16	508,78	514,21	838,82

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Celkové náklady obce ve sledovaném období mají rostoucí trend. Většina sledovaných položek má během zkoumaného období běžný průběh, kromě položky opravy a udržování. U této položky je možné pozorovat výraznější výkyvy, které jsou způsobeny realizací plánovaných oprav v jednotlivých letech.

Graf 9: Podíl k celkovým nákladům

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Graf č. 9 ukazuje, jaké jsou nejvýznamnější složky nákladů obce. Největší podíl na celkových nákladech tvoří mzdové náklady, průměrně 21,24 % a náklady na ostatní služby průměrně 17,74 %. Náklady na transfery tvoří také významnou část nákladů průměrně 13,81 %, tyto náklady zahrnují příspěvky, dotace nebo podobné výplaty na podporu určitých skupin obyvatel. Odpisy představují další významnou složku nákladů, což je běžná praxe při zahrnutí postupného opotřebení a hodnoty majetku (průměrně 11,06 %). Náklady na opravy a udržování činí v průměru 10,64 %, což naznačuje, že obec věnuje značné prostředky na udržení a zajištění správného stavu svého majetku.

Tabulka 5: Výnosy obce v období 2019-2022 (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Výnosy celkem	26 420,80	28 045,93	27 925,14	33 540,36
Výnosy z činnosti	3 486,56	3 629,78	2 547,26	3 633,23
- výnosy z prodeje služeb	40,12	100,42	104,35	141,53
- výnosy z pronájmu	1 150,13	1 091,39	1 043,44	1 488,62
- výnosy z místních poplatků	662,7	47,88	43,2	40,3
- výnosy z vlastních výkonů	1 460,39	2 203,61	1 180,29	1 469,34
Finanční výnosy	5,94	5,48	5,51	1 185,74
Výnosy z transferů	735,41	2 596,27	1 046,62	646,07
Výnosy ze sdílených daní	22 192,89	21 814,41	24 325,76	28 075,33
Výsledek hospodaření	0	0	0	0

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

V tabulce č. 5 lze vidět, že celkové výnosy mají kolísavý vývoj. Výraznější výkyv lze vidět u položky finanční výnosy, kde v roce 2022 obec měla nejvyšší výnos, který byl z úroků. Další výkyv můžeme vidět u položky výnosy ze sdílených daní, k velkému poklesu došlo v roce 2020, tento pokles byl způsoben zavedením krizových opatření z důvodu pandemie koronaviru. Naopak položka výnosy z transferů v roce 2020 byla ve sledovaném období nejvyšší, obec totiž získala kompenzační bonus od státu. Výnosy z místních poplatků od roku 2019 výrazně klesly, je to z důvodu zrušení místního poplatku za svoz komunálního odpadu. Obec zvýšila koeficient u daně z nemovitostí z průmyslových budov a garáží a na základě toho obec získala více peněz, než by získala od občanů za místní poplatky. Obec chce motivovat občany k třídění odpadu, a proto nabízí více kontejnerů na třídění. Momentálně obec vykazuje rostoucí tendenci v třídění odpadů, pokud by začala klesat, zvažovalo by zastupitelstvo znovuzavedení místního poplatku za svoz komunálního odpadu.

Největší podíl na celkových výnosech obce tvoří výnosy ze sdílených daní, které představují průměrně 83,15 % z celkových příjmů. Dalším významným zdrojem jsou výnosy z vlastních výkonů, tyto výnosy pocházejí ze zpoplatněných služeb nebo aktivit prováděných obcí, jako je například úhrada za poskytování komunálních služeb, poplatky za udělování povolení či pokuty. Výnosy z pronájmu představují pro obec důležitý zdroj příjmu, i když jejich podíl na celkových výnosech obce průměrně činí 4,10 %, tato částka může být stále významná pro rozpočet obce. Tyto příjmy mohou být stabilní a předvídatelné, což umožňuje obci plánovat své výdaje a financování různých aktivit.

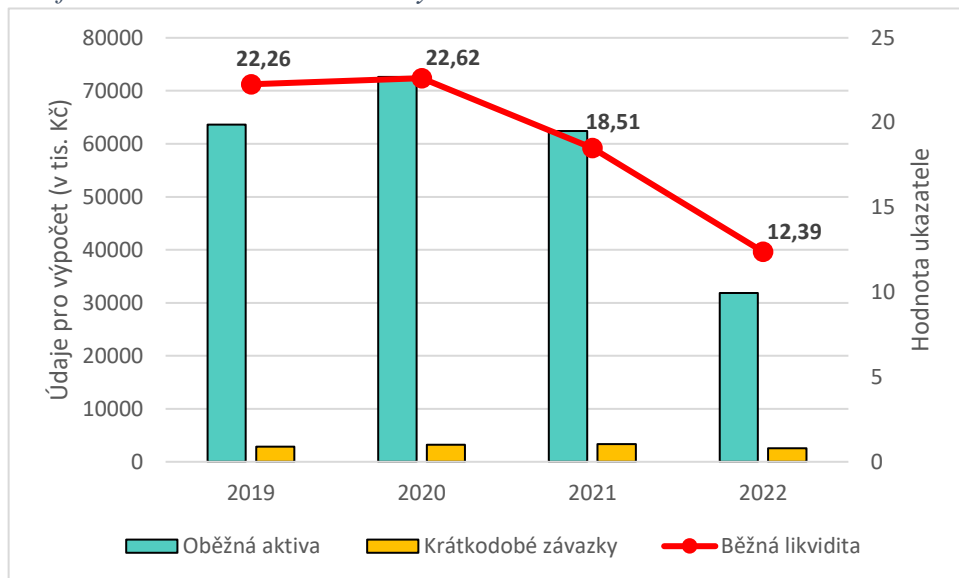
4.9 Vybrané ukazatele finanční analýzy

Jak už bylo zmíněno ve třetí kapitole, finanční analýza je důležitým nástrojem řízení a je významná pro finanční rozhodování.

4.9.1 Ukazatel běžné likvidity

Tato kapitola bude zaměřena na vývoj běžné likvidity v období mezi lety 2019 a 2022 v obci Rybitví.

Graf 10: Ukazatel běžné likvidity

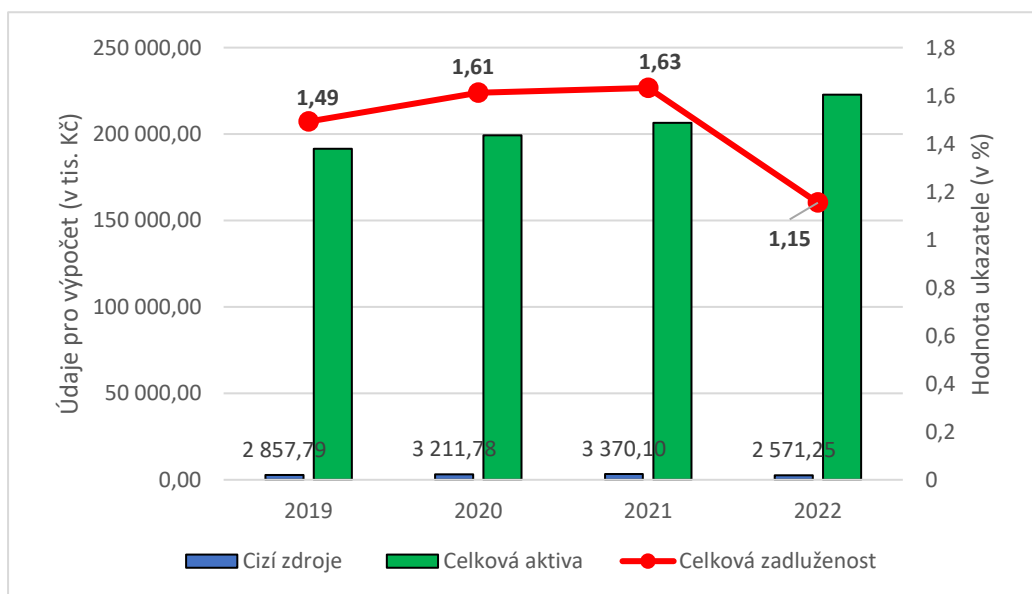
Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Rizikovou hodnotou u ukazatele běžné likvidity je hodnota 1. Obec Rybitví každoročně dosahuje vysokých hodnot tohoto ukazatele, takže by neměla problém s okamžitým splacením svých krátkodobých závazků. Ovšem i takto vysoká hodnota běžné likvidity není vhodná, protože naznačuje neefektivní využití finančních prostředků obce.

4.9.2 Ukazatel celkové zadluženosti

Zde bude sledován vývoj ukazatele celkové zadluženosti v období 2019–2022.

Graf 11: Ukazatel celkové zadluženosti

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

V celém sledovaném období se hodnota zadluženosti pohybovala v nízkých hodnotách. Obec ve sledovaném období nečerpala žádný dlouhodobý úvěr, dle rozvahy měla pouze krátkodobé závazky. Ministerstvo financí označuje míru zadluženosti do 30 % jako nízkou, můžeme konstatovat, že zadlužení obce Rybitví ve sledovaném období je minimální. Obec z hlediska zadlužení tedy nečelí žádnému riziku.

4.9.3 Zlaté bilanční pravidlo

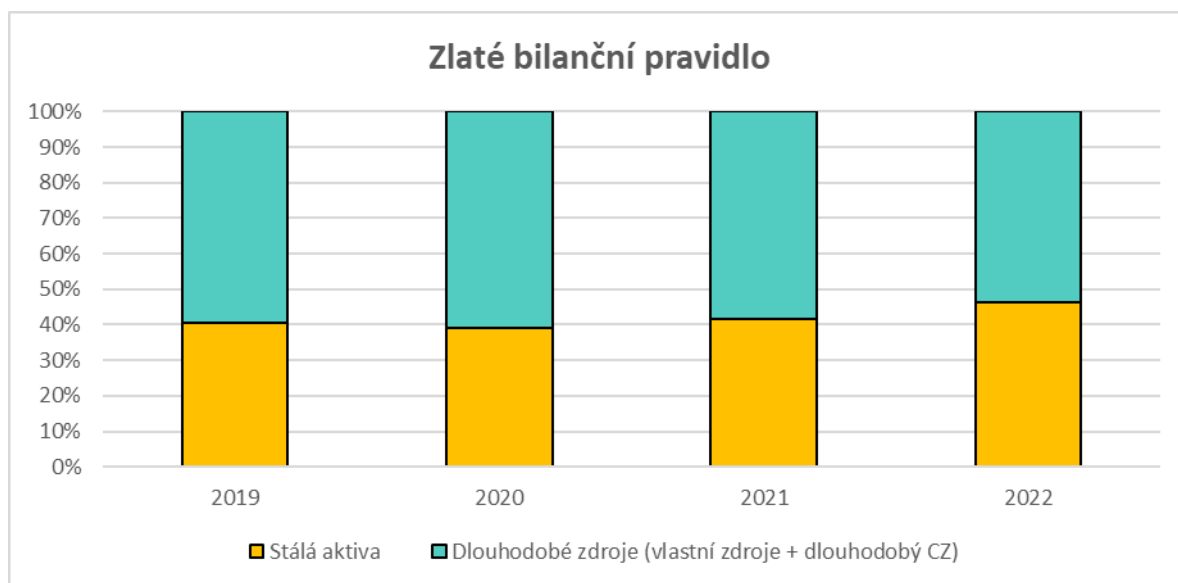
Tento ukazatel vyjadřuje krytí stálých aktiv dlouhodobým kapitálem.

Tabulka 6: Ukazatel krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Stálá aktiva	127 941,42	126 672,90	144 102,80	190 953,73
Dlouhodobé zdroje (vlastní zdroje + dlouhodobé CZ)	188 706,57	196 111,93	203 121,95	220 230,84
Vlastní zdroje	188 706,57	196 111,93	203 121,95	220 230,84
Dlouhodobé cizí zdroje	0,00	0,00	0,00	0,00

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Graf 12: Zlaté bilanční pravidlo

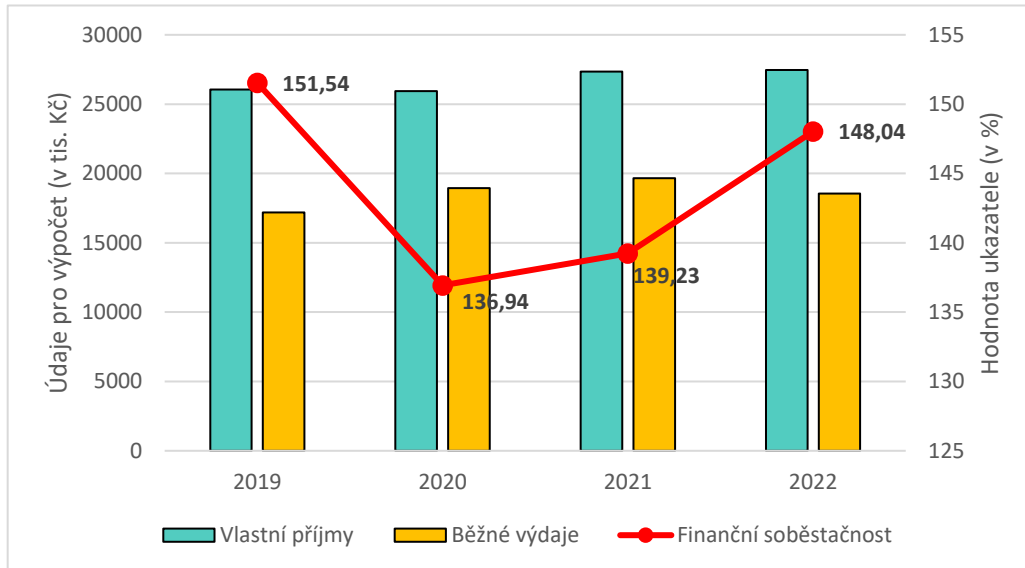
Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Jak již bylo uvedeno ve třetí kapitole, tak ideální poměr mezi dlouhodobými zdroji a dlouhodobým majetkem se udává 1:1. Z grafu lze vyhodnotit, že obec v každém sledovaném roce byla schopna pokrýt svůj dlouhodobý majetek dlouhodobými zdroji, respektive vlastními zdroji. To naznačuje, že obec má relativně stabilní finanční pozici, ačkoli by si mohla zlepšit svou finanční situaci, např. by obec mohla zvážit optimalizaci využití svých zdrojů a investovat do projektů, které by mohly přinést větší návratnost.

4.9.4 Ukazatel finanční soběstačnosti

Tento ukazatel říká, do jaké míry je obec schopna se sama financovat ze svých vlastních prostředků. Rada Evropy doporučuje minimální hodnotu 50 %.

Graf 13: Vývoj ukazatele finanční soběstačnosti

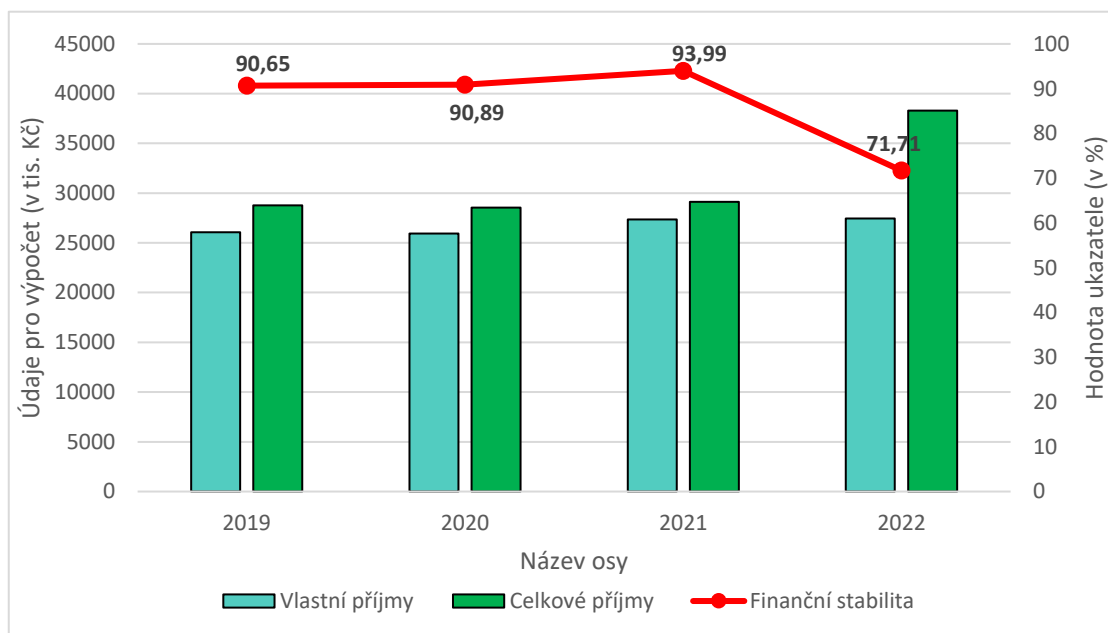
Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z těchto výsledků vyplývá, že obec ve sledovaném období dosahovala vysoké finanční soběstačnosti a byla schopna financovat veškeré běžné výdaje z vlastních zdrojů. Překračování minimální doporučené hodnoty ukazatele svědčí o jejím zdravém finančním postavení a schopnosti financovat své činnosti nezávisle na externích zdrojích.

4.9.5 Ukazatel finanční stability

Finanční stabilita obcí je jedním z klíčových předpokladů pro dlouhodobě udržitelný rozvoj, vytváření podmínek pro sociálně ekonomický rozvoj a plnění jejich základních úkolů.

Graf 14: Vývoj ukazatele finanční stability

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z grafu č. 14 lze vidět, jak moc dotace tento ukazatel ovlivňují. Příkladem je rok 2022, kdy obec přijala dotace ve výši 10 834 tis. Kč, což podstatně ovlivnilo celkové příjmy. Čím více je obec závislá tím nižší je hodnota tohoto ukazatele, můžeme tedy říci, že obec Rybitví není závislá na dotacích. V každém roce je výše vlastních příjmů srovnatelná, největší rozdíl ve výsledcích je tudíž způsoben výší přijatých transferů.

5 Obec Staré Hradiště

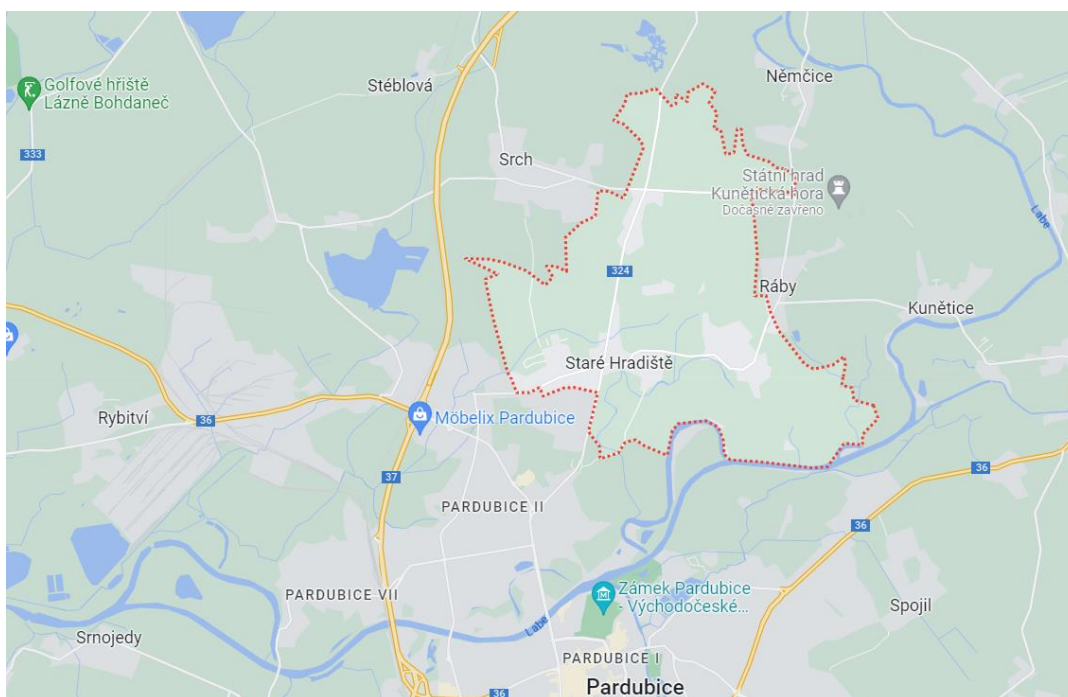
5.1 Charakteristika obce

Obec Staré Hradiště se nachází v Pardubickém kraji v okrese Pardubice. Obec se nachází v nadmořské výšce průměrně 220 m nad mořem. Obec se dělí na tři části – Staré Hradiště, Brozany a Hradiště na Písku. Katastrální výměra činí 8,79 km². Počet obyvatel obce ke dni 1.1. 2022 byl celkem 1 898 osob, z toho 960 mužů a 938 žen.

Obrázek 3: Znak obce Staré Hradiště

Obrázek 4: Lokace obce Staré Hradiště

Zdroj: www.mapy.cz

5.2 Organizační struktura

Obecní zastupitelstvo má 15 členů. V obci je zřízena rada obce, která má 5 členů. Zastupitelstvo obce zřizuje ze zákona kontrolní a finanční výbor. Staré Hradiště je obcí I. typu a spadá pod správní obvod města Pardubice, které je obcí s rozšířenou působností. Město Pardubice je také městem s pověřeným obecním úřadem. Obec zřizuje příspěvkovou organizaci, kterou je Mateřská škola Staré Hradiště.

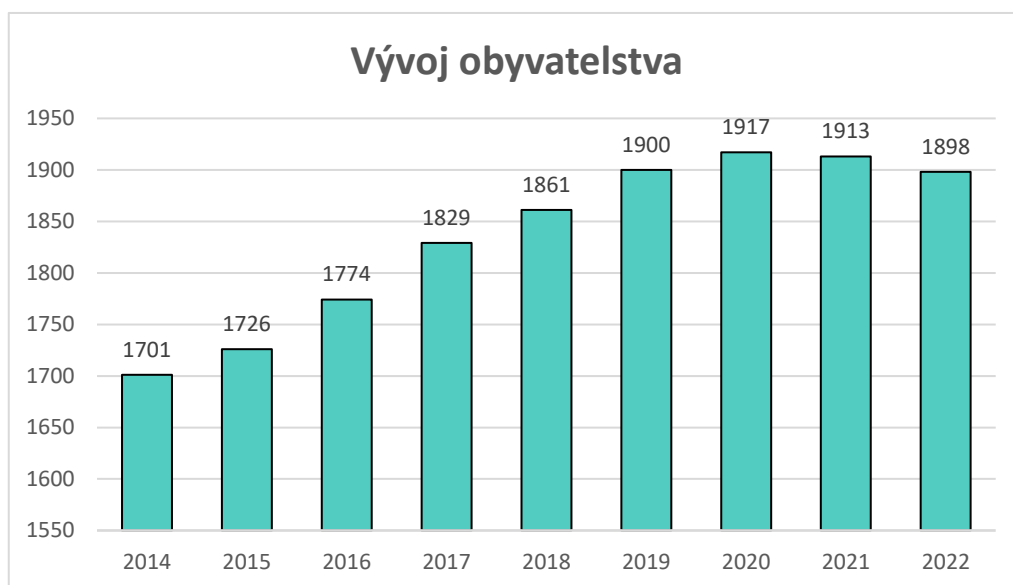
5.3 Informace o obci

V obci se nachází zdravotnické zařízení, ordinace praktického lékaře pro dospělé a dorost od 15 let. V obci je občanům k dispozici také kadeřnictví, pošta, restaurace, sportovní zařízení, knihovna, kulturní zařízení, několik obchodů. Sportovní a zájmovou činnost nabízí sportovní hala, tři víceúčelová hřiště, dvě tělovýchovné jednoty Sokol, Sbor dobrovolných hasičů, Moped motor club, myslivecký spolek, Junák a Seniorclub.

Obec je plně plynofikována, v každé části je zaveden vodovod, kanalizace je zavedena částečně, rozšíření se připravuje. V obci je dobré dopravní spojení, s městem Pardubice je obec spojena autobusovou linkou MHD č. 16 a č 30.

Obec je členem dobrovolného svazku obcí pod Kunětickou horou, kde obce společně vytváří projekty a realizují akce za účelem rozvoje regionu.

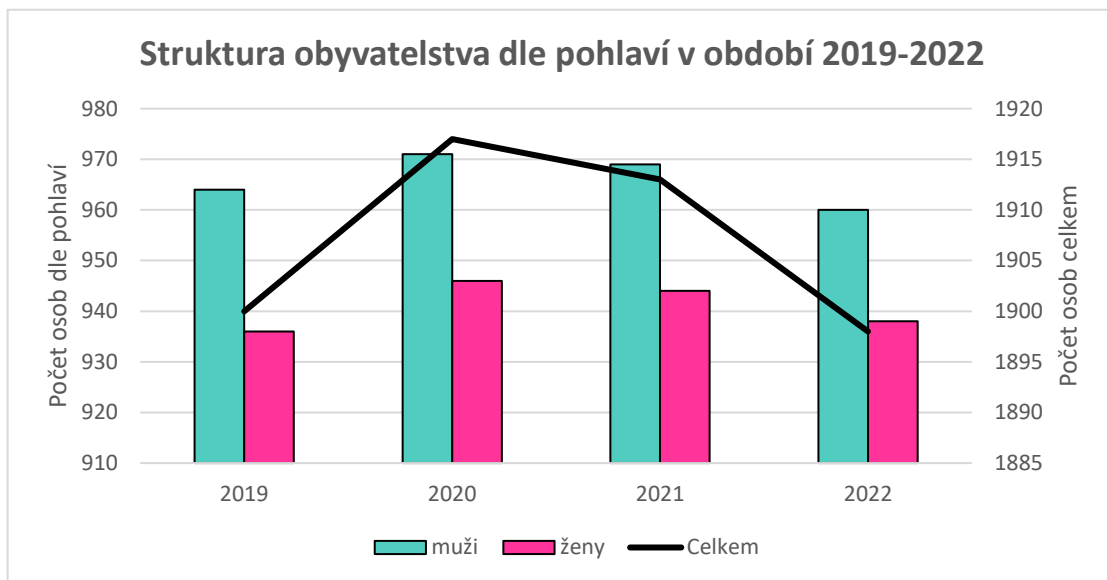
Graf 15: Vývoj počtu obyvatel obce Staré Hradiště

Zpracování vlastní; zdroj: ČSÚ, 2023

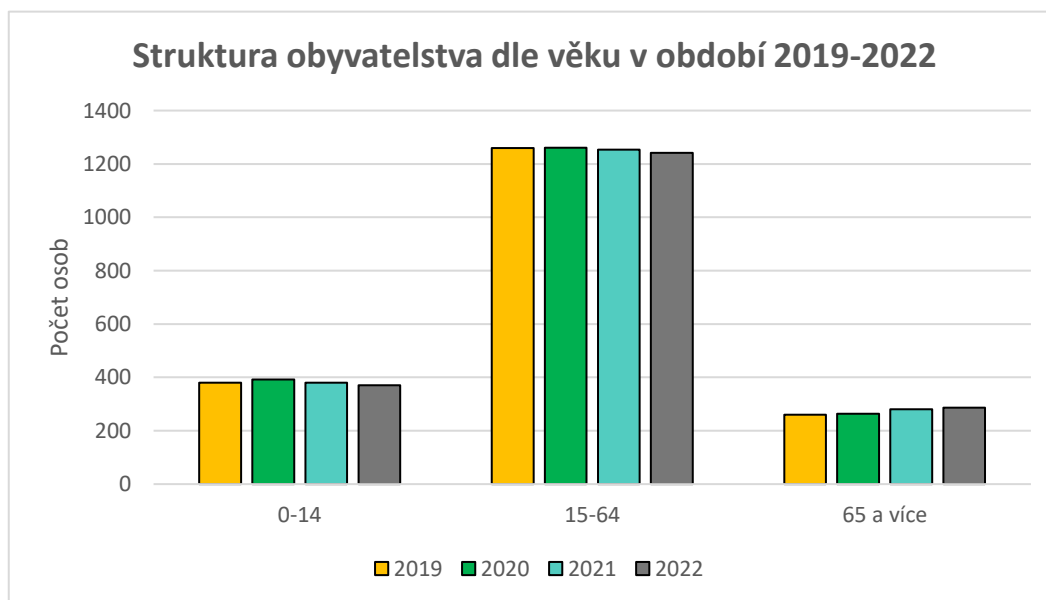
Počet obyvatel ve Starém Hradišti v období 2014–2020 má rostoucí tendenci. Největší vliv na tomto růstu mělo stěhování lidí do obce. Od roku 2020 však dochází k poklesu, vlivem přirozeného úbytku obyvatel, ale i stěhováním.

Graf 16: Struktura obyvatelstva dle pohlaví v období 2019-2022

Zpracování vlastní; zdroj ČSÚ, 2023

Graf 17: Struktura obyvatelstva dle věku v období 2019-2022

Zpracování vlastní; zdroj ČSÚ, 2023

Každoročně ubývá produktivních osob ve věku 15-64 let, důvodem je stěhování se za prací či za studiem, nebo možností nového bydlení, dalším důvodem je ale také stárnutí populace, která ve sledovaném období roste.

5.4 Využívání obecního majetku

Do majetku sloužícímu k výkonu samosprávy je zařazen obecní úřad, který představuje centrální místo pro administrativní a správní činnosti obce. V roce 2021 byla provedena rekonstrukce budovy, která dříve sloužila jako hostinec, ale již neplnila svůj účel. Na základě rozhodnutí zastupitelstva zde byl vybudován nový obecní úřad. Díky rekonstrukci byly vytvořeny také nebytové prostory, které obec pronajímá a má tak další zdroj příjmu. V těchto nebytových prostorech vznikla kavárna, dále v této budově je možné pronajmout prostorný sál pro pořádání různých akcí, jako jsou oslavy a další společenské události. Tato revitalizace umožnila využití nevyužívané budovy pro prospěch obce a přispívá ke zlepšení nabídky veřejných a komunitních prostorů. V budově starého obecního úřadu nově vznikla ordinace obvodního lékaře. Tímto krokem obec reagovala na potřeby svých obyvatel a zajistila jim tak snadný přístup ke zdravotní péči v samotném centru obce.

Majetek obce zahrnuje také příspěvkovou organizaci, kterou obec zřizuje. V tomto konkrétním případě jde o mateřskou školu, která slouží dětem nejen z obce, ale také dětem z okolních obcí. K obecnímu majetku dále patří požární zbrojnice, ve které působí místní sbor dobrovolných hasičů.

Obec vlastní také pozemky, se kterými různě nakládá. Část svých pozemků pronajímá zemědělcům, protože z toho plyne pravidelný příjem do rozpočtu obce. V Hradišti na Písku má obec nevyužité pozemky, na kterých plánuje výstavbu osmi rodinných domů. Dále vlastní pozemek vedle fotbalového hřiště, kde bude vybudováno multifunkční hřiště a skatepark.

Obec vlastní celkem čtyři obecní byty, z nichž dva jsou vyhrazeny jako startovací byty pro mladé. Tato iniciativa umožňuje poskytnout mladým lidem dostupné a cenově přijatelné bydlení, což je důležitým faktorem pro podporu jejich začátku v samostatném životě. Pronájem těchto bytů představuje další zdroj příjmů pro obec a zároveň slouží jako sociální opatření podporující rozvoj komunity. Dále vlastní komerční prostory, které pronajímá místním podnikatelům.

Majetkem obce jsou také traktory, které slouží pro údržbu a správu veřejných ploch a zeleně. Požární auto, které je důležitým prostředkem pro zajištění bezpečnosti občanů a hašení požárů. Zametací stroj využíván pro udržování čistoty a úklid veřejných komunikací. Obec vlastní také osobní auto, které slouží pro potřeby úředníků a zaměstnanců obce. K dispozici je rovněž rozhlasová ústředna a radiostanice pro komunikaci a informování občanů v nouzových

situacích. Součástí majetku jsou také kancelářské vybavení a soubory pro provoz a administrativu obce. Tento majetek je využíván k řádnému fungování a plnění úkolů obce.

Pro sportovní využití je v obci k dispozici fotbalové hřiště ve Starém Hradišti, multifunkční hřiště v Brozanech, kde je možnost hrát tenis, volejbal a další míčové sporty. Do této kategorie lze také zařadit budovu sokolovny, která slouží jako multifunkční prostor pro sportovní aktivity a kulturní události.

5.5 Výhledy do budoucna

Předtím než se dostaneme k podrobnostem o majetku obce, je důležité zmínit investiční plány, které obec hodlá realizovat v nadcházejících letech. Tyto plány zahrnují nové výstavby, opravy a rekonstrukce a další investice. Informace o těchto plánech jsou získávány z obecního zpravodaje a dalších zdrojů. Obec v příštích letech plánuje:

- výstavbu sběrného dvora ve Starém Hradišti,
- výkup pozemků pro cyklostezku vedoucí ze Starého Hradiště do Brozan,
- vybudování nové autobusové zastávky u MŠ,
- vybudování Senior centra,
- nové multifunkční hřiště a skatepark,
- dokončení budovy TJ Sokol v Brozanech,
- nákup komunální techniky.

Plánuje se výstavba sběrného dvora ve Starém Hradišti, která bude sloužit k efektivnímu nakládání s odpady a recyklací. Na tuto výstavbu plánuje obec získat dotaci.

Rovněž se počítá s výkupem pozemků pro vybudování cyklostezky, která povede z obce Staré Hradiště do obce Brozany. Tato cyklostezka bude sloužit jako bezpečná trasa pro cyklisty a lepší propojení mezi oběma obcemi.

Plánuje se také vybudování nové autobusové zastávky poblíž mateřské školy, což umožní pohodlné a bezpečné nastupování a vystupování dětí a lepší dopravní dostupnost pro rodiče a pedagogy.

V rámci péče o seniory v obci se počítá s výstavbou Senior centra, které bude sloužit jako místo setkávání, volnočasové aktivity a poskytování podpory pro starší občany.

Součástí investičních plánů je i vybudování nového multifunkčního hřiště a skateparku za fotbalovým hřištěm, který přispěje k rozvoji sportovních aktivit a zábavy pro mladé obyvatele.

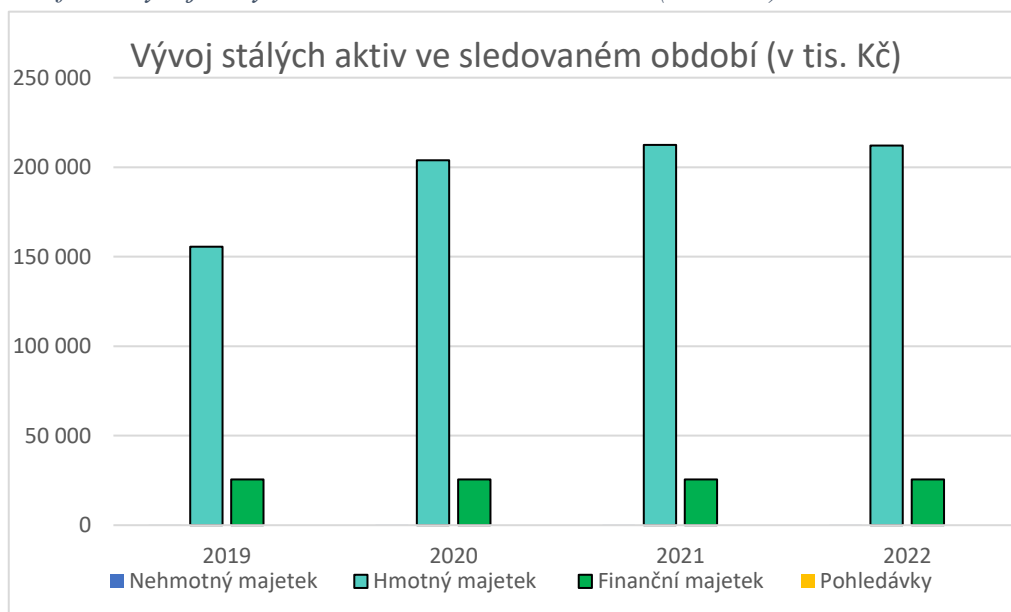
Dále je plánováno dokončení rekonstrukce budovy TJ Sokol v obci Brozany, která slouží pro sportovní a společenské aktivity.

Obec má v úmyslu nakoupit komunální techniku, pro zlepšení údržby veřejného prostranství.

5.6 Analýza majetku a zdrojů obce dle rozvahy

Tato analýza se zaměřuje na zhodnocení majetkových položek a zdrojů financování, které jsou uvedeny v rozvaze obce.

Graf 18: Vývoj stálých aktiv za období 2019-2022 (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Dle grafu výše je patrné, že stálá aktiva se od počátku sledovaného období spíše zvyšovala. Položka dlouhodobého nehmotného majetku od roku 2019 klesala, protože obec zde má zavedený územní plán a drobné softwary které se odepisují.

Nejvýznamnější položkou stálých aktiv je dlouhodobý hmotný majetek, který má rostoucí trend, až na rok 2022, kdy jeho hodnota poklesla. Nejvyšší nárůst DHM byl mezi lety 2019–2020. Důvodem tohoto nárůstu bylo realizace velké investice, kterou byla rekonstrukce

kulturního společenského centra. Dále proběhla rekonstrukce multifunkčního hřiště v Brozanech, rekonstrukce veřejného osvětlení a chodníků v Brozanech a Starém Hradišti.

Položka dlouhodobého finančního majetku je v celém sledovaném období neměnná. Obec vlastní akcie společností Vak Pardubice, a.s., Vak Chrudim, a.s., Pardubická plavební, a.s. Dlouhodobé pohledávky jsou ve sledovaném období nulové, obec neposkytuje žádné půjčky.

Tabulka 7: Vývoj oběžných aktiv za sledované období (v tis. Kč)

Oběžná aktiva	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Zásoby	0,00	0,00	0,00	0,00
Krátkodobé pohledávky	2 571,33	1 701,37	4 221,09	3 187,15
Kr. finanční majetek	31 253,98	20 190,09	19 174,01	17 737,62
Celkem	33 825,31	21 891,46	23 395,10	20 924,77

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Oběžná aktiva mají kolísavý vývoj. Nejvyšší hodnotu měla oběžná aktiva v roce 2019, mezi roky 2019 a 2020 šlo o největší pokles. Největší podíl na oběžných aktivech má položka krátkodobý finanční majetek. Krátkodobý finanční majetek ve sledovaném období klesal, důvodem poklesu byla investice do Kulturního společenského centra, která se částečně financovala z vlastních zdrojů obce. Položku krátkodobé pohledávky tvoří pohledávky odběratelům a krátkodobé poskytnuté zálohy kde obec účtuje zálohy na energie a plyn, zálohy na transfery, které poskytuje obec spolkům. Dále zde jsou zálohy městu za MHD, pohledávky za občany – místní poplatky ze psů a komunální odpady.

Tabulka 8: Vývoj a struktura DHM ve sledovaném období (v tis. Kč)

DHM	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Pozemky	31 064,89	31 019,59	31 925,93	31 961,18
Stavby	98 658,68	163 833,24	160 942,82	169 787,56
Kulturní předměty	499,33	499,33	499,33	499,33
Samostatné věci	6 092,77	6 178,66	5 694,78	5 433,29
Nedokončený DHM	19 187,79	2 319,06	13 358,41	4 456,61
Ostatní DHM	0,00	0,00	0,00	0,00
DHM určen k prodeji	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem	155 503,46	203 849,88	212 421,27	212 137,97

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Největší část DHM tvoří stavby. Položka staveb obce zahrnuje budovu obecního úřadu, multifunkční centrum, kulturně společenské centrum Amálka, sokolovnu, budovu MŠ, bývalý úřad v Brozanech atd. V roce 2022 byla hodnota staveb nejvyšší, příčinou nárůstu této položky byla rekonstrukce multifunkčního centra.

Pozemky jsou druhou největší položkou DHM. Jejich hodnota se příliš nemění. Obec vlastní lesní pozemky, louky, pole.

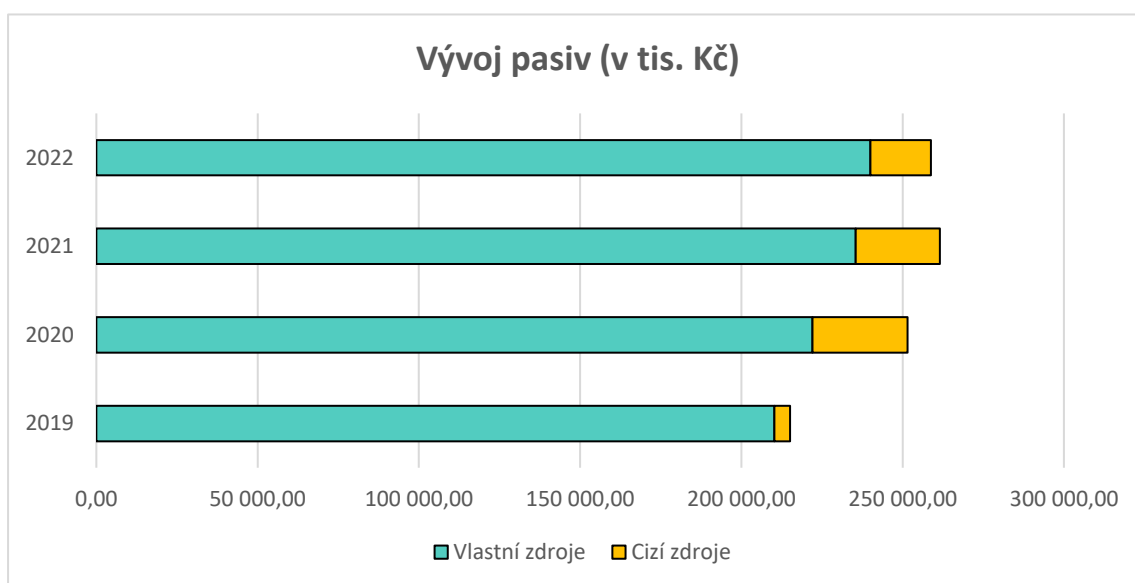
Kulturní předměty mají nejmenší podíl na DHM. Hodnota kulturních předmětů je ve sledovaném období neměnná a obec do této položky řadí historické mapy a obrazy, letecké snímky.

Do kategorie samostatných movitých věcí obec řadí požární auto, traktory, zametací stroj, drtič dřeva, osobní automobil, rozhlasovou ústřednu a radiostanici, soubory kancelářské výbavy.

Hodnota nedokončeného DHM se každý rok měnila. Důvodem těchto výkyvů bylo to, že majetek byl ve fázi výstavby či renovace a nebyl ještě dokončený. Ve sledovaném období došlo k realizaci některých plánovaných projektů, jako např. rekonstrukce chodníků, nová autobusová zastávka.

Ve sledovaném období obec nevlastnila žádný dlouhodobý hmotný majetek určen k prodeji.

Graf 19: Vývoj pasiv (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Z grafu výše je patrné, že obec každý rok zvyšuje vlastní zdroje. Obec zaznamenala růst vlastních zdrojů díky rekonstrukci Kulturního multifunkčního centra, která přinesla vznik nebytových prostor, nyní využívaných restaurací. Tyto prostory jsou pronajímány obcí, což jí přináší pravidelný příjem. Součástí multifunkčního centra je také sál, který je obcí pronajímán pro veřejnost. Dalšími zdroji příjmů obce jsou pronájmy nebytových prostor bývalé hasičské stanice v Brozanech, prodejny v Brozanech, prodejny masny a salónu kadeřnictví. Obec také pronajímá pozemky zemědělskému družstvu, má pachtovní smlouvy a pronajímá 4 obecní byty.

Cizí zdroje měly nejvyšší nárůst v roce 2020, obec začala čerpat dlouhodobý bankovní úvěr na rekonstrukci multifunkčního centra. Následující roky se cizí zdroje snižovaly, díky pravidelnému splácení úvěru. Obec čerpá dlouhodobý bankovní úvěr poskytnutý Českou spořitelnou, a.s. ve výši 30 000 tis. Kč na novostavbu Kulturního a společenského centra. Měsíční splátka úvěru je ve výši 500 tis. Kč a postupně se podíl tohoto úvěru na celkových pasivech začíná snižovat. Zastupitelstvo chtělo v roce 2020 splatit celý úvěr jednorázově, ale na úvěru je nastaven velice dobrý úrok, ve výši 1,78 %, takže kdyby obec splatila úvěr jednorázově spíše by na tom trátila. Tento dlouhodobý úvěr by měla obec mít splacený v roce 2025.

5.7 Analýza příjmů a výdajů

Tato analýza se zabývá přehledem a hodnocením příjmů a výdajů, které jsou generovány a vynakládány obcí.

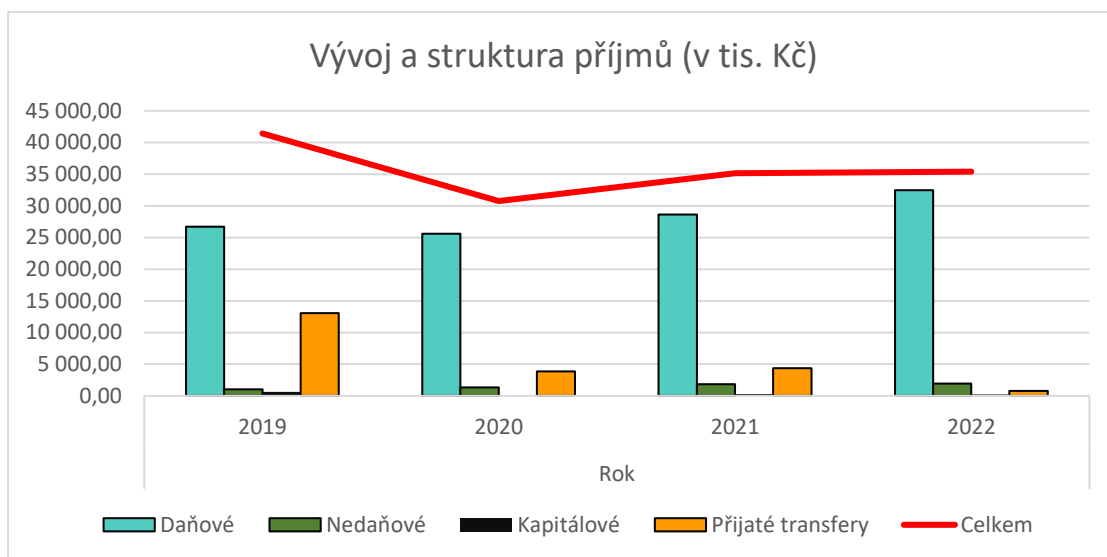
Tabulka 9: Skutečné příjmy a výdaje obce (v tis. Kč)

	Rok			
	2019	2020	2021	2022
Příjmy	41427	30755	35132	35418
Výdaje	43516	68301	30128	30891
Saldo	-2089	-37546	5004	4527

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z tabulky č. 9 lze vidět, že obec v roce 2019 a 2020 ukončila hospodaření ve schodku, obec zde financovala z vlastních zdrojů část rekonstrukce multifunkčního centra. V roce 2021 a 2022 se však obci podařilo hospodařit efektivněji a zlepšit své výsledky. Je důležité, aby obec pečlivě plánovala své výdaje a investice, aby minimalizovala riziko překročení rozpočtu a zajistila udržitelnost svého hospodaření.

Graf 20: Vývoj a struktura příjmů (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Z grafu výše vyplývá, že největší částí příjmů jsou daňové příjmy, které tvoří většinu celkových příjmů obce. Tyto příjmy se postupně v následujících letech zvyšovaly.

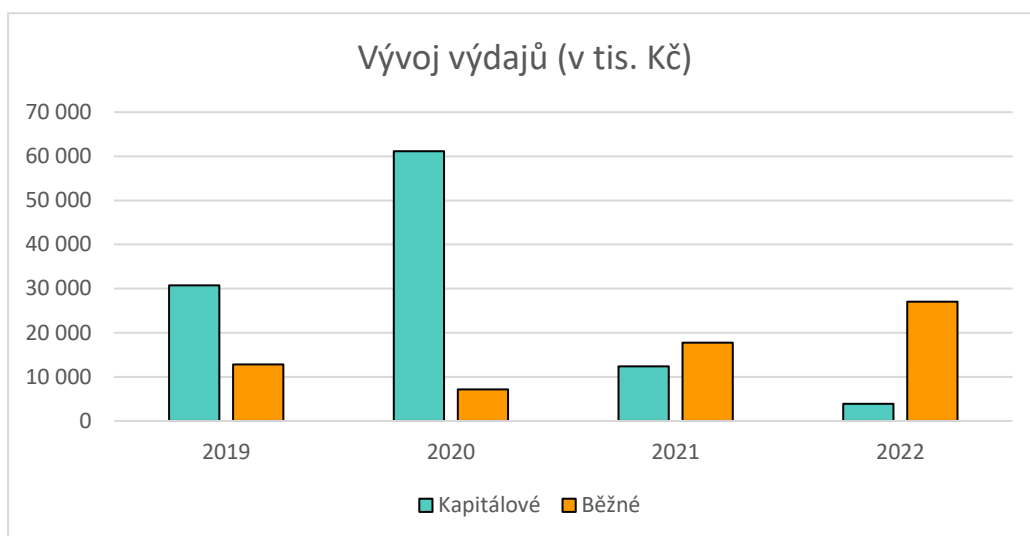
Nedaňové příjmy obce zaznamenaly růst díky novým komerčním prostorům, které obec pronajímá. Tento růst je způsoben získáváním příjmů z pronájmu restaurace a pronájmu sálu v kulturně společenském centru. Tím, že obec nabízí tyto prostory k pronájmu, generuje další příjmy do rozpočtu obce.

Kapitálové příjmy zaznamenala obec pouze v roce 2019. Šlo o příjmy z prodeje pozemku, občané požádali o vyrovnání předzahrádky. Jinak se obec snaží držet si své pozemky a neprodávat.

Přijaté transfery jsou druhou největší kategorií příjmů, které obec obdrží od jiných subjektů než od svých občanů. Tyto příjmy jsou významné pro financování investic a rozvojových projektů. V roce 2019 byly nejvyšší, obec zde čerpala dotaci od MMR na hasičskou zbrojnici. V následujících letech postupně klesaly, šlo o dotace z kraje na drobné investiční výdaje. V roce 2022 byla tato položka nejnižší, obec získala neinvestiční dotace, které obec vynaložila na kompostéry.

Celkově lze pozorovat mírný nárůst příjmů obce, ale zároveň klesající trend přijatých transferů. Je tedy důležité pečlivě plánovat a alokovat tyto příjmy tak, aby byly efektivně využity pro potřeby obce.

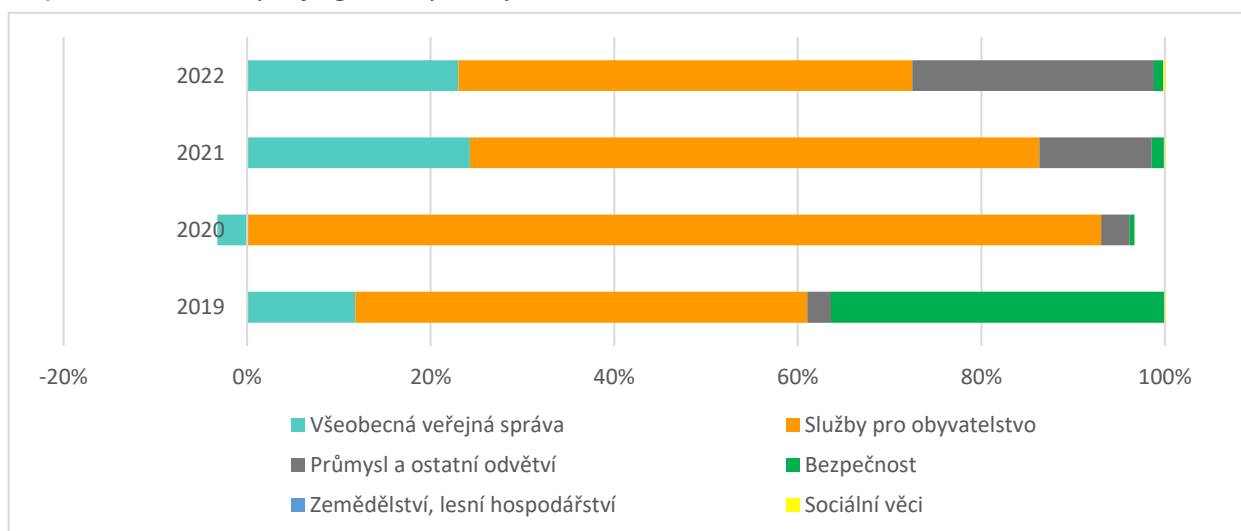
Graf 21: Vývoj výdajů (v tis. Kč)

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Zde jsou údaje o výdajích obce v letech 2019 až 2022. V letech 2019 a 2020 kapitálové výdaje výrazně převyšovaly nad běžnými výdaji, důvodem vysokých kapitálových výdajů, bylo financování rekonstrukce Kulturního multifunkčního centra z vlastních zdrojů. V roce 2021 a 2022 byly kapitálové výdaje nižší než běžné, v těchto letech obec nakoupila traktory. Běžné výdaje se ve sledovaném období různě měnily, šlo o výdaje, na bytové hospodářství, volnočasové aktivity, sportovní činnost, komunální služby, péče o zeleň v obci, výdaje na hasiče a výdaje na samosprávu.

Graf 22: Struktura výdajů podle vybraných odvětví v období 2019-2022 (v %)

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z grafu č. 22 lze vyčíst, že největší část výdajů obce v letech 2019-2022 byla alokována do odvětví služeb pro obyvatelstvo, které zahrnují například financování chodu MŠ,

zdravotnictví a sociální služeb, celkem za sledované období obec do tohoto odvětví investovala 123 407,20 tis. Kč. V roce 2021 a 2022 došlo ke snížení výdajů v tomto odvětví, zatímco se zvýšily výdaje v oblasti všeobecné veřejné správy, což zahrnuje například úřednické mzdy a provoz obecního úřadu a činnost místní samosprávy. V roce 2020 se dokonce obec v oblasti všeobecné veřejné správy dostala do záporných čísel, důvodem bylo to, že začala čerpat úvěr. V oblasti průmyslu a ostatních odvětví, měla obec nejvyšší výdaje v roce 2022, do tohoto odvětví spadá údržba a obec v tomto roce nakoupila zametací stroj. Oblast bezpečnosti měla nejvyšší hodnotu v roce 2019, obec zde financovala výstavbu retardérů, aby zpomalila dopravu a zvýšila tak bezpečnost v obci, dále obec financuje požární ochranu.

5.8 Analýza nákladů a výnosů

Analýza výnosů a nákladů je klíčovou součástí finančního hodnocení a plánování obce. Tato kapitola se zaměřuje na zhodnocení příjmů a nákladů, které obec generuje a vynakládá.

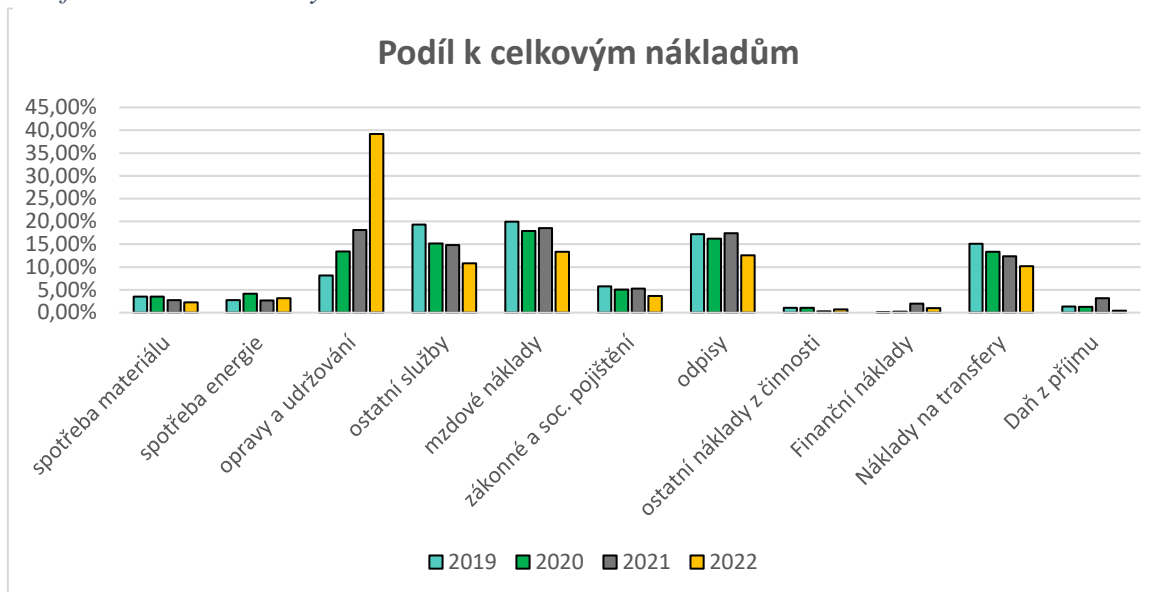
Tabulka 10: Náklady obce Staré Hradiště v období 2019-2022 (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Náklady celkem	15 725,85	18 039,51	21 363,29	31 425,89
Náklady z činnosti	13 131,52	15 354,20	17 620,15	27 764,37
- spotřeba materiálu	557,4	628,01	591,16	701,9
- spotřeba energie	430,87	742,63	566,93	987,16
- opravy a udržování	1 283,26	2 420,90	3 870,66	12 319,40
- ostatní služby	3 042,24	2 741,30	3 161,19	3 394,61
- mzdové náklady	3 139,12	3 234,11	3 957,35	4 199,59
- zákonné a soc. pojištění	903,38	918,49	1 125,67	1 157,36
- odpisy	2 710,16	2 923,63	3 717,08	3 956,96
- ostatní náklady z činnosti	163,12	192,34	66,48	226,27
Finanční náklady	3,62	43,86	428,09	319,81
Náklady na transfery	2 375,06	2 411,45	2 639,82	3 208,40
Daň z příjmu	215,65	230	675,23	133,32

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Celkové náklady Starého Hradiště mají rostoucí trend a pohybují se mezi 15 – 31 mil. Kč. Většina položek ve sledovaném období rostla. Nejvyšší nárůst lze sledovat u položky opravy a udržování, která mezi lety 2021-2022 měla nejvyšší nárůst. Šlo o opravy budovy pošty.

Graf 23: Podíl k celkovým nákladům

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Největší podíl na celkových nákladech mají opravy a udržování, tato položka je ale zkreslená, kvůli vysokému nárůstu v roce 2022. Šlo o opravy střešního pláště budovy pošty a chodníků v obci. Mzdové náklady mají průměrně 17,44 %, dále odpisy průměrně 15,86 % a ostatní služby v průměru 15,04 %. Náklady na transfery průměrně 12,76 %, tyto náklady jsou spojeny s poskytováním finančních prostředků nebo příspěvků různým subjektům nebo jednotlivcům, obec pravidelně poskytuje finanční dary hasičům a dotace místním spolkům.

Tabulka 11: Výnosy obce Staré Hradiště v období 2019-2022 (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Výnosy celkem	29 671,50	30 885,79	32 546,87	36 952,97
Výnosy z činnosti	2 525,43	2 466,33	3 541,81	3 789,54
- výnosy z prodeje služeb	144,76	19,21	28,74	153,49
- výnosy z pronájmu	639,70	869,16	1 232,19	1 543,05
- výnosy z místních poplatků	863,61	978,32	1 502,48	1 343,42
- výnosy z vlastních výkonů	217,22	402,54	400,58	364,23
Finanční výnosy	1,25	2,61	1,1	3,26
Výnosy z transferů	1 315,04	3 869,57	1 839,29	1 701,00
Výnosy ze sdílených daní	25 829,78	24 547,29	27 164,67	31 495,17
Výsledek hospodaření	0	0	0	0

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Výnosy ve sledovaném období mají také rostoucí tendenci. U položky výnosy ze sdílených daní došlo k poklesu v roce 2020, což bylo nejspíše zapříčiněno také pandemií koronaviru, kde byla zavedena krizová opatření. Naopak výnosy z transferů v roce 2020 byly

nejvyšší, byly ve výši 3 869,57 tis. Kč, obec zde obdržela nenávratný příspěvek ve formě kompenzačního bonusu.

Největší podíl na celkových výnosech mají výnosy ze sdílených daní, které průměrně tvoří 63,94 % všech výnosů. Tento podíl je vysoký z důvodu příjmu financí ze státního rozpočtu a jejich přerozdělování mezi obce na základě daných kritérií. Výnosy z transferů představují průměrně 3,67 %. Výnosy z místních poplatků za sledované období také vykazují růst a průměrně představují 2,79 % z celkových výnosů obce. Průměrný podíl výnosů z pronájmu na celkových výnosech ve výši 2,53 % je relativně nízký, ale obec aktivně usiluje o jejich zvýšení v posledních letech.

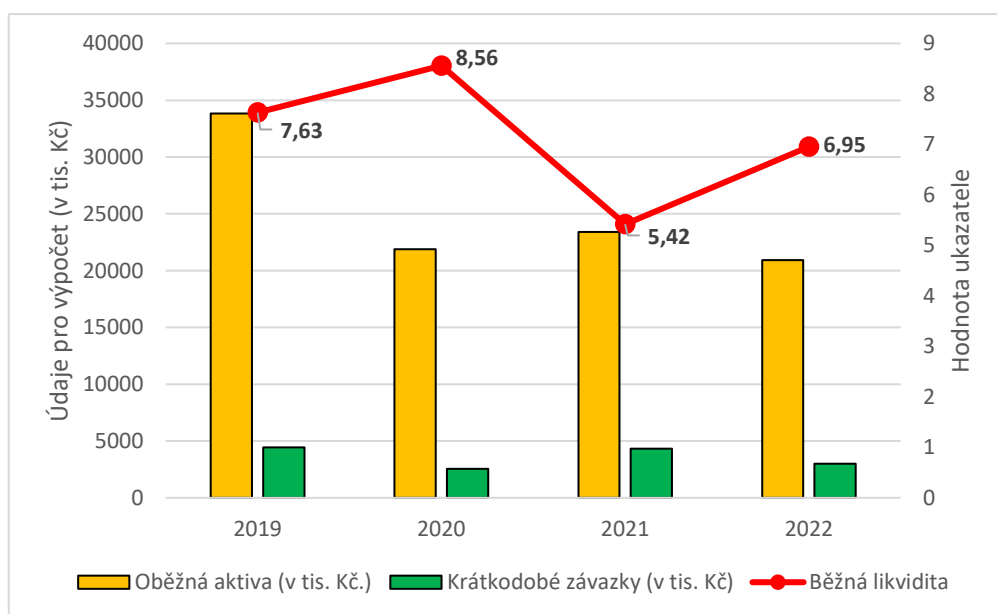
5.9 Vybrané ukazatele finanční analýzy

Finanční analýza je důležitá, pro posouzení finanční situace obce a navržení případných opatření na zlepšení hospodaření a efektivnosti využívání finančních prostředků.

5.9.1 Ukazatel běžné likvidity

Běžná likvidita je klíčovým ukazatelem, který reflektuje schopnost obce splnit své krátkodobé závazky a udržet platební schopnost.

Graf 24: Ukazatel běžné likvidity

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

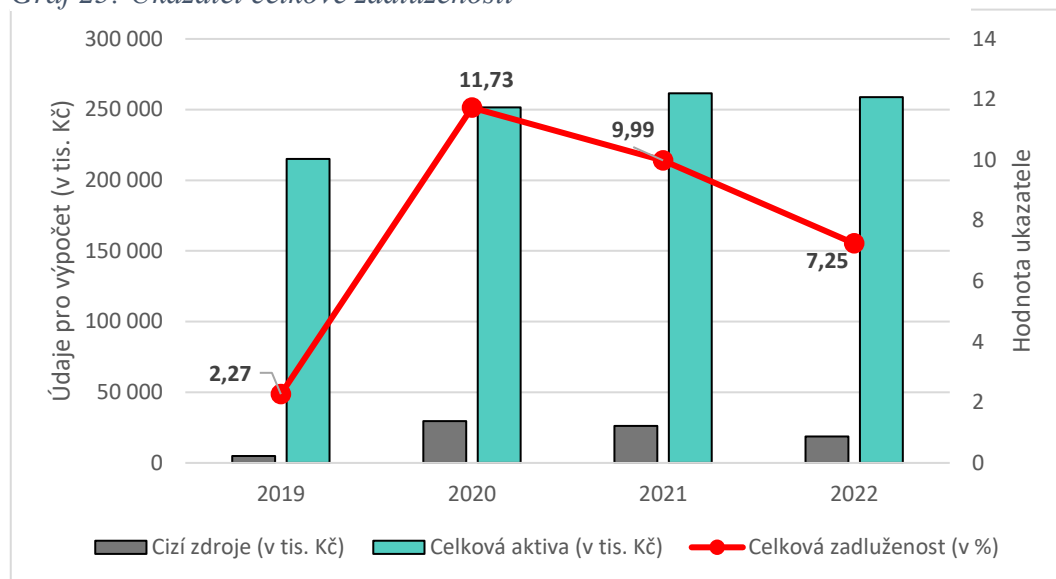
Pokud je běžná likvidita větší než 1, znamená to, že společnost má více aktiv, než jsou její závazky. Obec Staré hradiště nabývá v letech 2019-2022 hodnot větších než 1, což naznačuje schopnost obce vyrovnávat své krátkodobé závazky. I když vysoká hodnota likvidity

obce signalizuje, že obec má dostatek aktiv k pokrytí svých závazků, může to také naznačovat několik potenciálních problémů, jako neefektivní využití finančních prostředků, či ztráta na hodnotě peněz kvůli inflaci.

5.9.2 Ukazatel celkové zadluženosti

Následující ukazatel slouží k vyhodnocení míry zadluženosti obce a pomáhá posoudit její finanční stabilitu a schopnost splácet závazky.

Graf 25: Ukazatel celkové zadluženosti

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Oproti obci Rybitví, zde můžeme sledovat vyšší hodnoty tohoto ukazatele, nicméně nejedná se o kritické hodnoty. Obec ve sledovaném období čerpala úvěr na rekonstrukci Kulturního společenského centra, což vedlo k významnému nárůstu celkové zadluženosti obce. Tento úvěr plánuje obec splatit v roce 2025.

5.9.3 Zlaté bilanční pravidlo

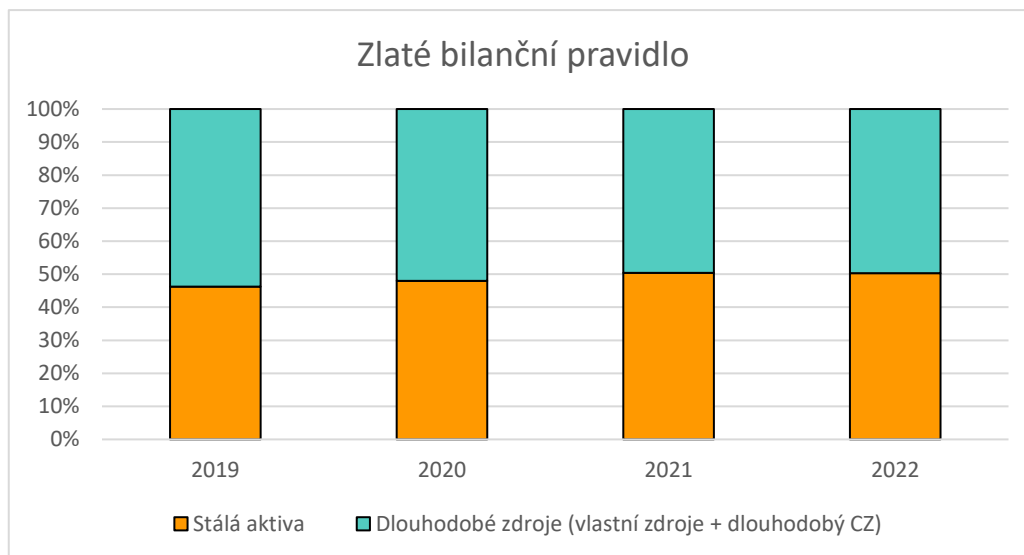
Obecně platí, že dlouhodobý majetek je financován především z vlastních nebo dlouhodobých cizích zdrojů. Dodržení této zásady má vést k platební schopnosti obce.

Tabulka 12: Ukazatel krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji (v tis. Kč)

	2019	2020	2021	2022
Stálá aktiva	181 294,82	229 601,66	261 528,60	258 735,39
Dlouhodobé zdroje (vlastní zdroje + dlouhodobý CZ)	210 683,74	248 935,43	257 208,76	255 726,32
Vlastní zdroje	210 240,75	221 997,24	235 402,59	239 984,45
Dlouhodobé cizí zdroje	442,99	26 938,19	21 806,17	15 741,87

Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Graf 26: Zlaté bilanční pravidlo

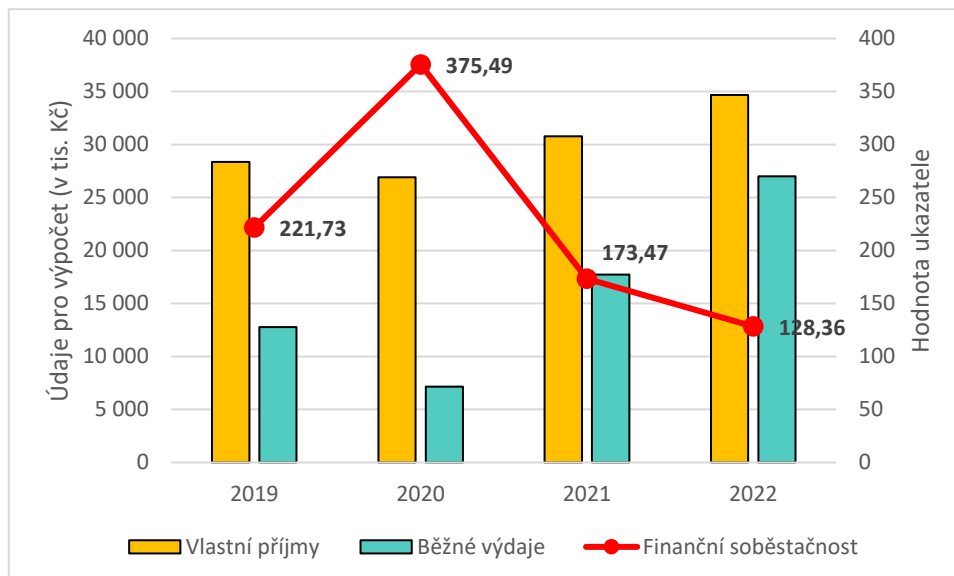
Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

Z výše uvedených dat lze vidět, že bilanční pravidlo se v obci zlepšilo v průběhu let. V roce 2019 byl tento ukazatel 0,86, což naznačovalo, že obec nemá dostatek zdrojů na financování svých stálých aktiv. Nicméně v roce 2020 se bilanční pravidlo zvýšilo na 0,92 a v roce 2021 a 2022 dokonce překročilo hodnotu 1, což znamená, že obec měla dostatek zdrojů na pokrytí svého dlouhodobého majetku. Je důležité poznamenat, že i přesto, že se bilanční pravidlo zlepšilo, stále ještě není na ideální úrovni, která by poskytovala obci dostatek finanční stability pro výzvy budoucnosti. Obec by se měla snažit zlepšovat tento ukazatel tím, že optimalizuje své hospodaření s majetkem a bude hledat nové zdroje financování.

5.9.4 Ukazatel finanční soběstačnosti

Ukazatel finanční soběstačnosti neboli míra samofinancování slouží k posouzení schopnosti obce pokrýt své běžné, opakující se výdaje pomocí vlastních příjmů.

Graf 27: Ukazatel finanční soběstačnosti

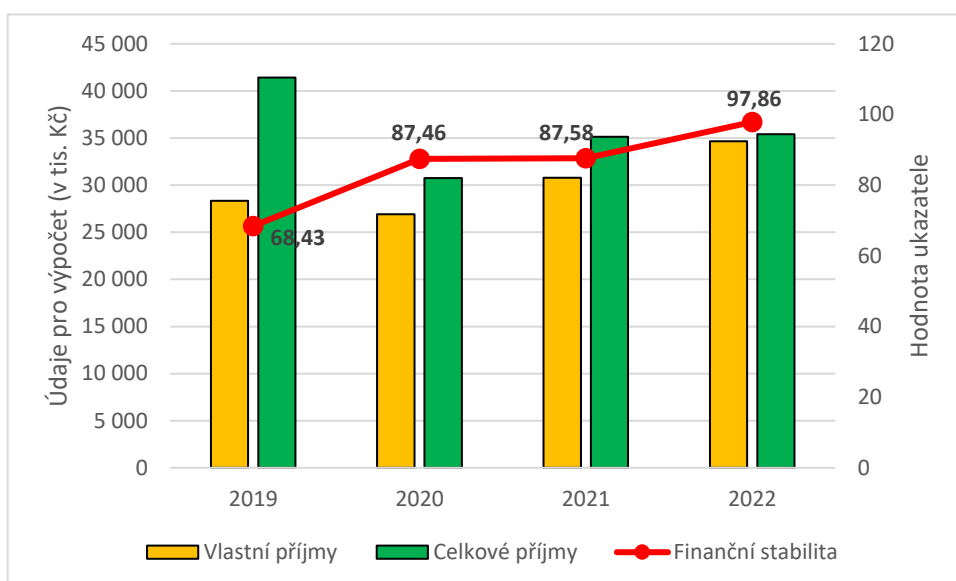
Zpracování vlastní; zdroj: Monitor státní pokladna

V uvedeném grafu lze vidět výrazné výkyvy, nejlepší výsledek lze pozorovat v roce 2020 kdy, ač vlastní příjmy nejsou ve sledovaném období nejvyšší, k dobrému výsledku ale přispěl pokles běžných výdajů. Obecně lze říci, že obec je schopna svými vlastními příjmy pokrýt své běžné výdaje, a to v některých letech dokonce s dostatečnou rezervou. Míra samofinancování je tudíž na dobré úrovni.

5.9.5 Ukazatel finanční stability

Výpočtem podílu vlastních příjmů na celkových příjmech získáme pohled na závislost obce na přijatých transferech. Čím vyšší je výsledné procento, tím je obec méně závislá na přijatých dotacích.

Graf 28: Ukazatel finanční stability

Zpracování vlastní; zdroj Monitor státní pokladna

Z uvedeného grafu vyplývá, že se obec snaží navyšovat své vlastní příjmy, z analýzy příjmů v předchozí kapitole bylo zjištěno, že obec zvyšuje nedaňové příjmy pronájmem nově vzniklých prostor. Zároveň se ukazuje, jak moc dotace tento ukazatel ovlivňují, což lze vidět v roce 2019, kdy obec čerpala dotaci na hasičskou zbrojnici. Tato dotace výrazně ovlivnila celkové příjmy a tím i ukazatel finanční stability. Celkově lze ale říci, že finanční stabilita obce je v dobré kondici.

6 Zhodnocení hospodaření obcí

Tato práce se zabývá analýzou hospodaření dvou obcí, konkrétně Rybitví a Starého Hradiště. Z výsledků analýzy lze vyčíst, že obě obce hospodaří odpovědně a případné přijaté úvěry využívají pouze pro investiční účely, nikoli pro financování běžného chodu obce.

Pro posouzení úrovně zadluženosti obcí byl sledován ukazatel běžné likvidity, celkové zadluženosti a zlaté bilanční pravidlo. Z výsledků těchto ukazatelů lze vyvodit, že hospodaření obce Rybitví je po celou dobu sledování velmi dobré, obec ve sledovaném období nepřijala žádný úvěr a do budoucna ani neplánuje čerpat na nějakou akci dlouhodobý úvěr. Jako potencionální nedostatek se může jevit extrémně vysoká hodnota běžné likvidity, kdy by přebytečné finanční prostředky mohly být lépe zhodnoceny. Staré Hradiště také každý rok sledovaného období dosahuje vysokých hodnot běžné likvidity.

Celková zadluženost u obce Rybitví se nějak výrazně neměnila. U Starého Hradiště byla zaznamenána vyšší hodnota celkové zadluženosti a překračuje doporučené hodnoty. Nicméně je důležité poznamenat, že obec má situaci pod kontrolou a zadluženost se postupně snižuje díky průběžnému splácení dlouhodobého úvěru. Od roku 2020 obec čerpá dlouhodobý úvěr na velkou investiční akci, kterou byla rekonstrukce Kulturního společenského centra. V kulturně společenském centru se také nachází Obecní úřad a nebytové prostory, které obec pronajímá a má tak další zdroje příjmu. Splatnost úvěru je v roce 2025. Obě obce se nikdy nedostaly do finančních potíží. Úvěry si konkrétně Staré Hradiště bralo pouze takové, které bylo schopno v řádném termínu splatit.

Z výsledků ukazatele finanční soběstačnosti lze vyvodit, že obě obce jsou velmi dobře schopny financovat své běžné výdaje z vlastních příjmů. Jejich finanční soběstačnost výrazně přesahuje minimální doporučenou hranici, což naznačuje, že mají dostatečné zdroje k pokrytí svých provozních nákladů, a ještě zůstává finanční rezerva. Obě obce generují významné vlastní příjmy, což je důležité pro jejich finanční nezávislost. Tento fakt je podpořen také výsledky ukazatele finanční stability, který naznačuje, že obce jsou schopny udržovat stabilní hospodaření i bez výrazných dotací nebo transferových příjmů od jiných zdrojů. Tímto závěrem lze tedy konstatovat, že obě obce vykazují silnou finanční pozici a mají pevný základ pro dlouhodobý rozvoj a řádné plnění svých povinností vůči svým obyvatelům a dalším zainteresovaným stranám.

Rybitví se snaží na veškeré akce získat dotaci, případně je schopna financovat důležité investice z vlastních zdrojů. Obec ve sledovaném období prováděla velké investiční akce,

čerpala dotaci od MMR na rekonstrukci obecního úřadu, dále proběhla rekonstrukce při přesunu MŠ do ZŠ, tuto akci však obec financovala z vlastních zdrojů. Staré Hradiště také ve sledovaném období získalo několik dotací. Od MMR získala obec 12 mil. dotaci na rekonstrukci hasičské zbrojnice. Dále obec obdržela dotace z kraje na drobné investiční výdaje, které byly využity na opravy místních chodníků a veřejného osvětlení.

Na základě výsledných hodnot vybraných ukazatelů finanční analýzy je patrné, že obě obce dosahují velmi dobrých výsledků a jeví se jako finančně stabilní. Nedochází k překročení doporučených hraničních hodnot a spíše se hodnoty pohybují velmi příznivě.

Na základě provedené analýzy, lze obci Rybitví doporučit, aby nekumulovala příliš prostředků na běžném účtu a více investovala do zvyšování životní úrovně obce, případně využila volné finanční prostředky ke zhodnocení na spořicích účtech nebo termínovaných vkladech. Staré Hradiště dosahuje také velmi dobrých výsledků ve finanční analýze a dodržuje doporučené hraniční hodnoty. Navzdory tomu, že obec čerpá dlouhodobý úvěr, je schopna řádně splácet své závazky. Obec disponuje větším množstvím finančních prostředků na běžném účtu, proto i zde je vhodné doporučení lepšího zhodnocení těchto prostředků investicí do rozvoje obce či vložením na spořicí účet. Doporučení je nejen z důvodu kumulace finančních prostředků, ale také z toho důvodu, že s rostoucí inflací dochází ke zdražování projektů.

Na základě analýzy příjmů, kde se zvyšují zejména nedaňové příjmy oproti kapitálovým příjmům, lze konstatovat, že obě obce aktivně využívají svůj majetek s cílem dosáhnout strategických cílů a cílem sloužit potřebám svých občanů. Svůj majetek se snaží držet a neprodávat. Držení a pronajímání jejich majetku představuje dlouhodobý zdroj příjmů, který slouží ke stabilizaci obecních rozpočtů.

Obce se o svůj majetek řádně starají a každoročně vynakládají několik finančních prostředků na údržbu a opravy. V průběhu sledovaného období Staré Hradiště vynaložilo průměrně 19,7 % svých finančních prostředků na údržbu a opravy. Rybitví na údržbu a opravy vynaložilo průměrně 10,64 %.

Obec Rybitví má zpracovaný Program rozvoje obce na období 2019-2025. Má zde zpracovanou SWOT analýzu, strategickou vizi a cíle, kterých by chtěla v budoucnu dosáhnout. Program rozvoje obce Rybitví využívá jako jeden ze základních podkladů při tvorbě jak střednědobých výhledů a víceletých finančních plánů, tak při tvorbě rozpočtu na příslušný rok. Na základě uskutečněných a plánovaných investičních akcí lze konstatovat, že obec Rybitví chce zajistit vysokou životní úroveň. Občanská vybavenost je na velice dobré úrovni,

především v oblasti zdravotní a sociální péče, ale také nabízí skvělé podmínky pro sportovní využití. Jediným problémem u obce Rybitví je dlouhodobě klesající trend počtu obyvatel. Příčinou je pravděpodobně stárání obyvatel, v obci žije spíše starší populace. Obec v minulosti rozprodala developerovy pozemky, který v budoucnu na těchto pozemcích má postavit nové byty, domy a řadové domy. Nová výstavba by měla přilákat mladé rodiny do obce. Obec si je vědoma toho, že zde žije spíše starší populace a snaží se o ni starat a nabízet jí podporu. Obec poskytuje službu senior taxi, příspěvky pro seniory na MHD, příspěvky na ozdravné pobyty, dále nabízí vaření pro veřejnost v místní školní jídelně. Obec vlastní bytový dům Senior centrum, kam se umísťují senioři nad 65 let, nebo zdravotně hendikepovaní, jedná se o bezbariérový dům.

Staré Hradiště má zpracovaný Program obnovy obce Starého Hradiště na období 2022-2026, v tomto dokumentu obec zveřejňuje akce, které chce v následujících letech uskutečnit. Co u této obce chybí je Strategický plán rozvoje obce. Kdyby obec takový dokument vytvořila, mohla by zvýšit šanci na získání finančních prostředků z veřejných dotací, pomohl by zachytit problémy a formulovat jejich možné řešení. Také by tento dokument mohl zastupitelstvu sloužit jako podklad pro rozhodování v rozvojových záležitostech obce a zefektivnit využívání finančních prostředků obce. Šlo by tedy o souhrnný dokument, kde by byly stanoveny dlouhodobé cíle ve vybraných oblastech, způsob jejich dosažení a určení zdrojů, ze kterých by se tyto cíle financovaly. Obec nabízí kvalitní občanskou vybavenost, místní lidé mohou využívat mateřskou školu, poštu, knihovnu, kulturní zařízení, penzion, několik obchodů a pohostinství. Dobré dopravní spojení i dostatečná občanská vybavenost zde zvyšují zájem o výstavbu rodinných domů.

Celkově lze tedy říct, že Rybitví i Staré Hradiště se jeví jako řádní hospodáři a s obecním majetkem hospodáři uvážlivě.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo charakterizovat majetkovou strukturu municipalit, zhodnotit způsoby jeho využívání a zhodnotit dopady jeho využívání na ekonomiku obce. Zkoumanými obcemi byla obec Rybitví a Staré hradiště, jedná se o obce I. typu, nacházející se v Pardubickém kraji.

První tři kapitoly byly zaměřeny na objasnění základních pojmů, které mají souvislost s hospodařením majetkem obce.

Čtvrtá a pátá kapitola se věnuje analýze hospodaření vybraných obcí. Zdrojem analýzy byly účetní záznamy obcí, zejména rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Obě obce zveřejňují účetní závěrky, zprávy o výsledku hospodaření a poskytují informace veřejnosti týkající se financí a majetku obce. Tyto dokumenty naznačují zodpovědný přístup k hospodaření. Obě obce minimalizují zadlužení a udržují dostatečné rezervy. Rybitví i Staré Hradiště projevují skvělou péči o svůj majetek a věnují mu velkou pozornost, což je patrné z analýzy nákladů. Tyto obce investují značné finanční prostředky do oprav a udržování svých aktiv.

Obě obce projevují snahu o zvýšení atraktivity obce, což lze vidět z každoročního růstu hodnoty stálých aktiv. Tento růst svědčí o investicích do infrastruktury, jako je modernizace chodníků, cyklostezek a veřejného osvětlení, které přispívají k vylepšení venkovního prostředí. Dále se obce zaměřují na zlepšení dostupnosti a kvality veřejných služeb, například prostřednictvím výstavby nových sportovišť, kulturních zařízení a rozšíření školních zařízení. Tímto způsobem se snaží uspokojit potřeby místních obyvatel a vytvořit pro ně lepší životní prostředí. Dále zlepšují dostupnost a kvalitu veřejných služeb jako je vybudování nových sportovišť, kulturních zařízení, rozšíření školních zařízení, aby uspokojily potřeby místních obyvatel. Obě obce modernizují obecní budovy, aby zlepšily poskytované služby a zvýšily atraktivitu obce pro obyvatele i návštěvníky. Z analýzy příjmů vyplývá, že obě obce aktivně využívají svůj obecní majetek s cílem dosáhnout strategických cílů a cílem sloužit potřebám svých občanů. Obce podporují podnikání místních malých a středních podniků poskytováním prostor pro obchody a služby, také se snaží vytvářet další prostory určené k pronájmu.

V rámci celkového zhodnocení byla navržena možná doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení hospodářské situace těchto obcí. Protože cílem hospodaření obcí není dlouhodobá tvorba rozpočtových přebytků a kumulace prostředků na bankovních účtech, lze obcím doporučit zvýšení investiční aktivity v dalších letech, tedy zvýšení výdajů do rozvoje majetku obce.

Na základě provedené analýzy lze obci Rybitví doporučit, aby nekumulovala příliš prostředků na běžném účtu a více investovala do rozvoje obce. Například by mohla zvážit výstavbu odpočinkových zón v podobě parku, který by občanům poskytl místo pro relaxaci a setkávání se s ostatními lidmi. Starému Hradišti lze také doporučit lepší zhodnocení volných finančních prostředků na běžném účtu. Staré Hradiště plánuje jeden z jeho pozemků zasítovat a vybudovat zde osm rodinných domů. Vzhledem k úbytku obyvatel v posledních letech je možné obci doporučit, aby místo rodinných domů vybuodovala bytový dům, do kterého by se přistěhovalo více lidí a zvýšilo by to tak i daňové příjmy. Případně lze oběma obcím doporučit, aby využily volné finanční prostředky ke zhodnocení na spořicíh účtech. Tato forma investice by mohla být vhodná, zejména kvůli tomu, že obec zde má větší flexibilitu a má možnost okamžitého vybírání prostředků v případě potřeby. Je však důležité najít takové spořicí účty, které nebudou vázány na dlouhodobé období a zároveň nabídnou dobré zhodnocení.

Výše navržená doporučení by obcím mohla pomoci přinést další příjmy do svého rozpočtu a nenechat kumulovat peníze na běžném účtu.

POUŽITÁ LITERATURA

Literární a internetové zdroje

- [1] Český statistický úřad, 2023. Demografický vývoj Rybitví [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI__43__575593#
- [2] Český statistický úřad, 2023. Demografický vývoj Staré Hradiště [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI__43__575704#
- [3] FRANK BOLD, 2022. Fungování obcí a úřadů, samostatná a přenesená působnost. [online] Dostupné z: https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/cinnost-obce-a-kraje/cinnost-obce-a-kraje/rada/samostatna-a-prenesena-pusobnost#Co_je_to_samostatn%C3%A1_p%C5%AFsobnost?
- [4] HAVLAN, P., JANEČEK, J. a kol., Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. Praha: Leges Praha, 2015, ISBN 978-80-7502-057-4.
- [5] HRŮZA, F., FINANČNĚ-ANALYTICKÉ NÁSTROJE A ČESKÉ MUNICIPALITY (TEORIE A PRAXE) [online]. 2013. Dostupné také z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/54044/HruzaF_FinancneAnalytickeNastroje_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- [6] KERNER, Jan. Hospodaření s majetkem obce. [online]. 2010. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/e6a0289a-cdcd-4e82-9d52-2b775f125728.pdf>
- [7] Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Kontrola hospodaření obcí. Praha 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/odk2/soubor/kontrola-hospodareni-obci-pusobnost-k-vyrizovani-podnetu.aspx>
- [8] Obec Rybitví. MONITOR [online]. Dostupné na: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00274194/prehled?rad=t&obdobi=2303>
- [9] Obec Staré Hradiště. MONITOR [online]. Dostupné na: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00274305/prehled?rad=t&obdobi=2303>
- [10] Oficiální stránky obce Rybitví [online]. Dostupné na: <https://rybitvi.cz/>
- [11] Oficiální web obce Staré Hradiště [online]. Dostupné na: <https://www.stare-hradiste-obec.cz/>

- [12] PEKOVÁ, J. Finance územní samosprávy – Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, ISBN 978-80-7357-614-1.
- [13] PEKOVÁ, J., JETMAR M. a TOTH P. Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2019, ISBN 978-80-7598-209-4.
- [14] PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe. Praha: Grada, 2015, ISBN 978-80-247-5608-0.
- [15] RŮŽIČKOVÁ, P. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3916-8.
- [16] SEDMIHRADSKÁ, L. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-967-0.
- [17] SZAROWSKÁ, I., MAJEROVÁ, I., ŠEBESTOVÁ, J., Indikátory finanční stability pro potřeby obcí [online]. 2018. Dostupné z: <https://cfuc.vse.cz/pdfs/cfu/2018/01/02.pdf>

Legislativa

- [1] Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
- [2] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- [3] Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- [4] Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů
- [5] Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí
- [6] Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí
- [7] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví